

תרופות: מה, איך, מתי ולמי? + הרחבה על סמים

המרצה: ד"ר רון ביתן-רוקח קליני

האגף הפסיכיאטרי, הדסה עין כרם
האוניברסיטה העברית

August 2024

מיהו הרוקח

גורם מטפל אשר עוסק בתחום הפרמקותרפיה (ריפוי בעזרת תרופות).

כל רוקח במדינת ישראל מקבל מספר רישיון ייחודי וייעודי עבורו, לאחר עמידה בכל התנאים שמשרד הבריאות הישראלי מציב.

נדרש תואר ראשון מאחד מבתי הספר לרוקחות בארץ:

- בית הספר לרוקחות, האוניברסיטה העברית
- בית הספר לרוקחות, אוניברסיטת בן גוריון (באר שבע)

לחילופין, ניתן ללמוד רוקחות בחו"ל במדינה מוכרת לשם כך ולעבור מבחן רישוי בארץ עם תקופת הכשרה נדרשת.

מה רוקח יכול לעשות

□ רוקח רשאי לייעץ בבית מרקחת באשר לשימוש בתרופה.

1. רוקח יכול לנפק תכשירים, רק במידה ואושרו ע"י משרד הבריאות ואוחסנו בתנאים נאותים.

- לפיכך, לא ניתן להחזיר לבית מרקחת תכשיר שנופק ויצא משטח בית המרקחת.
- אסור לרוקח לקבל תרופה משומשת ולמכור אותה מחדש (אלא רק לקבל תרופה לצורך השמדה)

2. רוקח יכול לנפק תרופת מרשם רק עם קבלת מרשם (למעט מקרה חירום או יצירת מרשם רוקח).

3. רוקח יכול לנפק רק את החומר הפעיל, בדרך המתן ובמינון (כמות כוללת) אשר רשומים במרשם.

ניתן להתלות ואף לבטל רישיון של רוקח אשר לא פועל לפי הוראות החוק.

○ ניפוק תרופת מרשם שלא בהתאם לאמור במרשם עשוי להוביל למאסר של עד 6 חודשים לרוקח.

○ ניפוק תרופה שלא אוחסנה בתנאים נאותים (טמפרטורה וכו') עשוי להוביל למאסר של עד 12 חודשים לרוקח.

○ ניפוק תרופת מרשם ללא מרשם חתום בידי אדם הרשאי לחתום עליו עשוי להוביל למאסר של עד 12 חודשים לרוקח.

מיהו הרוקח הקליני

נדרש תואר ייעודי (לאחר סיום בהצלחה של תואר בוגר ברוקחות):

1. דוקטור לרוקחות קלינית (PharmD) - מקבילה של רפואה, רפואת שיניים ווטרינריה בעולם הרוקחות
2. תואר שני ייעודי מאוניברסיטת בן גוריון (לא תואר דוקטור)

1. כללי:

רוקחות קלינית הינה התמחות רוקחית, המיועדת לקידום ושיפור איכות ובטיחות הטיפול התרופתי, שימוש מושכל בתרופות ובכלל זה בהיבטי עלות והפחתת הסיכונים הקשורים בטיפול. הרוקח הקליני פועל במטרה לטייב את הטיפול התרופתי שניתן למטופל תוך בחינת נחיצותו, בטיחותו ויעילותו.

נחיצות, בטיחות ויעילות של טיפול תרופתי- תוספת, הסרה, שינוי סוג טיפול, שינוי מינון, תדירות מתן, דרך מתן, התמודדות עם תופעות לוואי ואינטראקציות

4.1 תפקידי הרוקח הקליני במוסדות רפואיים, קופות חולים ובמקום עיסוקו

4.1.1 פעילות הרוקח הקליני כמיעץ ומטפל:

- **ייעוץ תרופתי לצוות הרפואי** בנוגע למטופלים פרטניים כמו גם התאמת הטיפול תרופתי למטופל בהתאם למצבו הקליני והסוציו אקונומי. ייעוץ זה יכול בין היתר התייחסות להשפעות גומלין בין תרופתיות, מניעת כפילויות טיפוליות, התאמת מינונים בהתאם למצב, אופן מתן תכשירים רפואיים, התאמת הטיפול התרופתי בהתאם לקווים מנחים ורפואה נתמכת ראיות (Evidence based medicine), זיהוי ודרכי התמודדות עם תופעות לוואי ועוד ;

- **מתן מידע תרופתי** וחינוך תרופתי לצוות המטפל ;

- **ייעוץ תרופתי אישי עבור מטופלים** לשם זיהוי בעיות הקשורות בטיפול התרופתי ובין היתר שיפור ההיענות לטיפול בדגש על מטופלים הנוטלים מספר רב של תרופות, מטופלים אשר אושפזו מסיבה הקשורה לטיפול התרופתי אותו הם נוטלים, מטופלים, הנוטלים תרופות בנות סיכון בשל טווח תרפאוטי צר או פוטנציאל גבוה לתופעות לוואי חמורות וכן על אוכלוסיות מטופלים נוספות, המוגדרות ע"י המוסד או הקופה כאוכלוסיות יעד להתערבות ע"י הרוקח הקליני.
- הרוקח קליני יכול לתרום רבות להעצמת מטופלים ע"י מתן מידע על הטיפולים התרופתיים אותם הם נוטלים. מומלץ כי הרוקח הקליני ישתתף בהדרכות מטופלים וביעוץ אקטיבי באשפוז ובקהילה;
- **קידום רצף והמשכיות הטיפול התרופתי** בממשקים הקשורים לטיפול התרופתי כגון: במעבר בין מחלקות, בין מוסדות אשפוז, שחרור מבית חולים לקהילה ובקבלה לאשפוז; בחינת הלימת הטיפול התרופתי (Medication reconciliation).

4.1.2 פעילות רוחבית לשיפור איכות הטיפול התרופתי במוסדות רפואיים ובקהילה:

- **השתתפות בכתיבה והטמעה של קווים מנחים, פרוטוקולים ומסמכי עמדה מקצועיים** לשימוש מושכל בתרופות בבתי חולים ובקהילה;
- **השתתפות בקביעת מדיניות הטיפול התרופתי** במוסד רפואי;
- **הערכת מגמות צריכה של תרופות במוסד וניתוחן תוך מתן המלצות כנדרש;**
- **קידום מחקר בתחום הטיפול התרופתי.**

שם הנוהל: קווים מנחים לפעילות הרוקח הקליני			
תאריך: נובמבר 2016	מספר הנוהל: 156	עדכון מס 1	דף 1 מתוך 10

ייעוץ רוקחי

ייעוץ רוקחי בסיסי (איך לקחת, מתי, אינטראקציות בסיסיות, טיפול בסיסי בתופעות לוואי, מטרת טיפול, שילוב עם צמחי מרפא ותוספי תזונה)- ניתן דרך שירותי ייעוץ רוקחי בעת רכישת תרופה בבית מרקחת או בייעוץ רוקחי דרך קופת חולים

מבוצע ע"י: רוקח שסיים תואר בוגר ברוקחות

ייעוץ רוקחי של רוקח קליני (טיפול מומלץ- הוספה, החסרה, שינוי, פרוטוקולים של טיפול, אינטראקציות מתקדמות, התאמות מינון מתקדמות, התמודדות עם תופעות לוואי- מתקדמות)- **לא זמין** כעת למטופלים במדינת ישראל.

כן זמין לצוותים רפואיים, בעיקר לרופאים דרך בתי החולים וקופות החולים בהם עובדים.

למשל:

מאוחדת- ד"ר שרית כרמי

כללית- ד"ר ויקטוריה (ויקי) רוטשילד, ד"ר הגר כהן

פגישת ייעוץ אישית עם רוקח, השירות חינם!

ייעוץ רוקחי היברידי

חדש במאוחדת!

ייעוץ רוקחי חינם ללקוחות שנוטלים כמה סוגי תרופות קבועות לאורך זמן - גם מהבית!

למה? - כדי להכיר את החומרים הפעילים ואת תופעות הלוואי האפשריות; כדי לדעת מי מרדימה ומי מעוררת; איזו תרופה לקחת קודם ואיזו אחר כך; את מה ליטול לפני האוכל ואת מה אחריו - ובכלל, לעשות סדר

איך? - הכי פשוט: קובעים ביקור בבית המרקחת או בשיחת וידאו עם אחד ה**רוקחים/ות המייעצים/ות**

איפה? - בבית המרקחת, או בשיחת וידאו מהכורסה בבית, או מהמשרד בעבודה: היכן שאתם נמצאים. אנחנו היברידיים 😊

כל מה שרציתם לדעת ולא ידעתם את מי לשאול: ייעוץ רוקחי בכללית

כמה פעמים ביום ליטול את התרופה? עם אוכל? ומה לגבי שילוב עם תרופה אחרות? לקוחות כללית לא צריכים לשבור את הראש - פשוט קובעים פגישת ייעוץ רוקחי בבית מרקחת או בטלפון

איך זה עובד?

פונים לרוקח או לרוקחת באחד מבתי המרקחת של כללית, חותמים על טופס הסכמה לקבלת השירות והם יתאמו לכם פגישה בבית המרקחת או בטלפון. השירות אינו כרוך בתשלום.

קביעת תור לייעוץ רוקחי

התייעצות עם רוקח מוסמך וקבלת הדרכה על שימוש יעיל, בטוח ומושכל בתרופות שניתנו.

✓ מכבי שלי ✓ מכבי זהב ✓ מכבי כסף ✓ הסל הבסיסי

מה הזכאות?

זימון תור להתייעצות עם רוקח מייעץ במכבי פארם, בהתאם לסוגי הביקור הבאים:

- זימון תור טלפוני
- זימון תור בווידיאו (זום)
- זימון תור פרונטלי בבית המרקחת

מה עליך לעשות?

- לקביעת תור יש להתקשר או לפנות פרונטלית לצוות בית המרקחת שאיתו מעוניינים להתייעץ.
- רוקח ייצור איתכם קשר טלפוני כדי לברר את סיבת הייעוץ, התרופות שאתם נוטלים, ושאלות רלוונטיות נוספות.
- על-פי שיקול דעת הרוקח, תתבקשו להגיע לפגישה פרונטלית איתו.

איפה אפשר לקבל עוד קצת מידע על תרופות והשימוש בהן?

- עלון לצרכן (בקופסה של התרופה ודם דרך מאגר התרופות של משרד הבריאות) - **למטופלים**:

<https://israeldrugs.health.gov.il/#!/byDrug>

- עלון לרופא (קישור דרך מאגר התרופות של משרד הבריאות, במידה וישנה תרופה גנרית- לחפש תחת תרופת המקור) - **לצוותים רפואיים**:

<https://israeldrugs.health.gov.il/#!/byDrug>

- מדרך התרופות של כללית - **מאוד נוח למטופלים**:

https://www.clalit.co.il/he/medical/pharmacy/Pages/medicine_guide.aspx

- **שימוש נוח נוסף של אתר משרד הבריאות: ניתן לראות את כל השמות הגנריים ודרכי המתן של חומר פעיל אשר רשום במדינת ישראל.**

 כללית

משפחת כללית

מדריך התרופות

תשובות לכל השאלות הנפוצות שלכם ביותר מ-1,000 מדריכים

 מדינת ישראל
משרד הבריאות
Ministry of Health Israel

מאגר התרופות | אגף הרוקחות - The Israeli Drug Registry

תפריט

מהי תרופה/ סם מרפא

חומר בודד או שילוב חומרים בעלי תכונות לריפוי, לטיפול, למניעה או לאבחון של מחלה באדם או בבעל חיים.

גורם, משחזר, מחליף, מתקן ו/ או משנה פעולה פיזיולוגית בגוף באמצעות פעולה פרמקולוגית, אימונולוגית או מטבולית.

☐ מהי תרופה **מקורית**? מהי תרופה **גנרית**?

לכל תרופה יש **פטנט** מסחרי בעת יצירתה.

עד לסוף תוקף הפטנט - חברת התרופות שייצרה את התרופה **המקורית** הינה בעלת זכאות בבלעדיות השיווק שלה.

תרופה מקורית זו מכונה **תרופת מקור**.

לאחר סוף תקופת הפטנט - חברות תרופות אחרות יכולות לייצר את התרופה **כתרופה גנרית** - כלומר: אותו חומר פעיל, אותו דרך מתן, אותו מינון (מה כן יכול להשתנות: חומרים לא פעילים).

מהי תרופה/ סם מרפא

האם מותר להחליף בין **תרופת מקור** לבין **תרופה גנרית** ולהיפך? או בין **תרופה גנרית** אחת לאחרת?

באופן עקרוני אין בעיה. מחקרים קליניים לא מראים בעיה.

עם זאת, **לתרופות עם חלון טיפולי צר** (= שינויי מינון קטנים עשויים להוביל לשינויים קליניים משמעותיים)- מומלץ לנטר מטופלים באופן הדוק בעת השינוי (**בשל צורך קליני או בעיקר בשל צורך משפטי?**)
למשל: תרופות נוגדות פרכוס למטופלים עם אפילפסיה, הורמוני בלוטת תריס (Levothyroxine)

למטרתנו: אין בעיה להחליף בין תרופת "מקור" לתרופה גנרית, בין תרופה גנרית לתרופת "מקור", או בין תרופה גנרית אחת לתרופה גנרית אחרת.

- למשל: אין בעיה להחליף בין Cipralax לבין Esto לבין Escitalopram-Teva
- למשל: אין בעיה להחליף בין Lustral לבין Serenada לבין Sertraline-Teva
- למשל: אין בעיה להחליף בין Seroquel לבין מגוון תכשירי הגנריקה של Teva, Sandoz, Invomed
- למשל: אין בעיה להחליף בין Zyprexa לבין Zappa לבין Olanzapine-Teva

מרשם לתרופה

רוקח יכול לנפק מרשם לתרופה רק במידה והוא חתום בידי אחד מהבאים:

1. רופא

2. רופא שיניים

3. רופא וטרינר

תשלום: קבלה של הנחת קופה בסניף של קופת החולים או בבית מרקחת פרטי בהסדר (המטופל משלם השתתפות, ניתן לראות השתתפות בספר התרופות של הקופה)

מרשם לתרופה

1. מרשמי **המשך** לתרופות **כרוניות** ניתן לנפק במידה וחתומים גם בידי:

- רוקח מורשה עם ניסיון של 5 שנים + שעבר קורס תואם + **קיבל הרשאה אישית**
- רוקח קליני עם ניסיון של 2 שנים + **קיבל הרשאה אישית**
- אח/ אחות מוסמכים עם ותק של 5 שנים + **קיבל הרשאה אישית**

משך מתן מרשמי המשך: עד 6 חודשים ממרשם אחרון של רופא/ רופא שיניים/ וטרינר

ללא: אופיאטים (כולל Tramadol), תרופות פסיכיאטריות, תרופות ל-ADHD, בנזודיאזפינים (קלונקס, לוריון, אסיבל, ואבן)

תשלום:

- במרשם אח/ אחות- קבלה של הנחת קופה (אם המרשם נכתב במערכת קופת החולים)
- במרשם רוקח- כביכול צריך לקבל הנחת קופה, בפועל לא מתאפשר- כלומר: מחיר מלא

2. מרשמים למספר תרופות "אקוטיות" (הרשימה מופיעה החל מהשקף הבא)

נספח 6 רשימת חומרים פעילים, מטרת טיפול, תנאים ומגבלות למתן מרשם לתרופת רוקח ושמות מסחריים

על פי התוספת השנייה לפי(תקנה 2) (2א) לתקנות

מס"ד	חומר פעיל, ריכוזו ושילובו עם חומר פעיל נוסף	מטרת השימוש ומגבלות	החומרים הפעילים וריכוזם	שם מסחרי	הגבלות גיל
התכשיר יינתן לתקופה שתיקבע על ידי הרוקח, בהתחשב בין השאר במטרת הטיפול, במצבו הרפואי של המטופל ובמאפייני התכשיר, ואשר לא תעלה על 30 ימים; תוקף מרשם רוקח לפי תקנה זו לא יעלה על 30 ימים					
1	Amorolfine בריכוז עד 5% כחומר פעיל בודד	לק לטיפול בזיהום פטרייתי בציפורניים	Amorolfine 5%	LOCERYL, FUNGOFIN	התרופה אינה מיועדת לשימוש בילדים מתחת לגיל 18 מכיוון שאין נתונים על קבוצת גיל זו.
2	Benzoyl peroxide בריכוז עד 10% ; כחומר פעיל בודד ; ייתכן בשילוב עם Erythromycin 0.4% בריכוז עד עם Clindamycin 1% בריכוז עד	לטיפול באקנה, לשימוש חיצוני על העור	BENZOYL PEROXIDE 2.5%w/w, 5%w/w, 7.5%w/w BENZOYL PEROXIDE 5%W/W CLINDAMYCIN 1%w/w	BENZAC 2.5%, 5%, 7.5% DUAC	אין לתת את התרופה מתחת לגיל 12 (לא ידוע אם יעיל ובטוח עבורם).
3	Bisacodyl כחומר פעיל בודד	לטיפול בעצירות, ובלבד שלא נופק למטופל תכשיר שנועד לטיפול בעצירות בתקופה של 30 ימים טרם פנייה לקבלת מרשם תרופת רוקח	BISACODYL 0.566%W/W BISACODYL 5MG	CONTALAX LAXADIN, ATZIRUT X	התרופה אינה מיועדת בדרך כלל מתחת לגיל 6 שנים

4	Chloramphenicol בריכוז עד 3% לשימוש חיצוני או בריכוז עד 5% לשימוש בעיניים, כחומר פעיל בודד	לטיפול בדלקת בעור ובעיניים	CHLORAMPHNICOL 3% CHLORAMPHENICOL 5% CHLORAMPHENICOL 0.55%W/V	SYNTHOMYCINE 3 %, CHLORPHENICOL SKIN OINTMENT SYNTHOMYCINE 5 % PHENICOL	
	Clindamycin בריכוז עד 1% כחומר פעיל בודד ; ייתכן בשילוב עם peroxide Benzoyl 1% בריכוז עד	לטיפול באקנה, לשימוש חיצוני על העור	CLINDAMYCIN 1% CLINDAMYCIN 1%w/w	ZINDACLIN 1 % GEL DUAC ®	אינה מיועדת מתחת לגיל 12.
6	Eflornithine בריכוז עד 11.5 גרם ל-100 גרם כחומר פעיל בודד	בתכשיר לשימוש חיצוני להסרת שיער	EFLORNITHINE 11.5G/100G	VANIQA	אינה מיועדת לשימוש בילדים מתחת לגיל 18 מכיוון שבטיחות ויעילות בגילאים אלו לא נבדקו
7	Erythromycin בריכוז עד 4% כחומר פעיל בודד ; ייתכן בשילוב עם peroxide Benzoyl 10% או Tretinoin 0.025% בריכוז עד	לטיפול באקנה, לשימוש חיצוני על העור	ERYTHROMYCIN 2% ERYTHROMYCIN 3% BENZOYL PEROXIDE 5% ERYTHROMYCIN 4%	AKNEMYCIN, ACNETRIM BENZAMYCIN TOPICAL GEL AKNEMYCIN PLUS	

12	Ketoconazole בריוז עד 2% כחומר פעיל בודד	שמו לטיפול מקומי בסבוריאה, לשימוש חיצוני	KETOCONAZOLE 2%	NIZORAL SHAMPOO, KETOZOL SHAMPOO	התרופה אינה מומלצת מתחת לגיל 12.
13	Mebendazole כחומר פעיל בודד	לטיפול בתולעי מעיים בילדים מגיל שנתיים ומעלה ובמבוגרים	MEBENAZOLE 20MG/ML	VERMOX SUSPENSION	התרופה אינה מיועדת מתחת לגיל שנתיים אלא בהוראה מפורשת של רופא
			MEBENAZOLE 100MG	VERMOX TABLETS	התרופה אינה מיועדת מתחת לגיל שנתיים אלא בהוראה מפורשת של רופא
14	Miconazole בריוז עד 2% לשימוש חיצוני או וגינלי או בחלל הפה, ובחוזק עד 400 מ"ג לשימוש וגינלי, כחומר פעיל בודד	לאחת המטרות שלהל: 1. לשימוש חיצוני על העור לטיפול בפטרות על העור; 2. לשימוש וגינלי לטיפול בפטרות בנרתיק	MICONAZOLE 2%	DAKTARIN ORAL GEL	התרופה אינה מיועדת לתינוקות מתחת ל-6 חודשים.
			MICONAZOLE 2%	DAKTARIN CREAM, PITRION	תרופה זו אינה מיועדת לילדים מתחת לגיל שנתיים אלא על פי הוראות הרופא.
			MICONAZOLE 2%	GYNO DAKTARIN 7	
		3. לטיפול בזיהום פטרייתי בחלל הפה	MICONAZOLE 2%	FONGIDERM	תרופה זו אינה מיועדת לילדים מתחת לגיל שנתיים אלא על פי הוראות הרופא.
15	Orlistat כחומר פעיל בודד	לטיפול בהשמנת יתר	ORLISTAT 120MG	XENICAL	

		TRETINOIN 0.025%			
8	Famotidine בחוזק עד 40 מ"ג כחומר פעיל בודד	לטיפול בבעיות של חומציות יתר	FAMOTIDINE 10MG, 20MG, 40MG	GASTRO 10, 20, 40	
			FAMOTIDINE 20MG, 40MG	FAMO, FAMOTIDINE TEVA 20,40	
9	Fluconazole בחוזק עד 150 מ"ג כחומר פעיל בודד	לטיפול בפטרות וגינליות בנשים מעל גיל 16	FLUCONAZOLE	TRICAN 150MG	
			FLUCONAZOLE 50MG, 100MG, 150MG	FLUCANOL 50, 100,150	
			FLUCONAZOLE 150MG	FLUCONAZOLE TEVA 150MG	
10	Hydrocortisone בריוז עד 1% כחומר פעיל בודד; ייתכן בשילוב עם Miconazole בריוז עד 2% או Clotrimazole בריוז עד 1%	לטיפול חיצוני בזיהומים פטרייתיים בעור	HYDROCORTISONE 1% MICONAZOLE 2%	DAKTACORT CREAM	אין הגבלת גיל אך יש להימנע משימוש לזמן ממושך ולאזורים נרחבים בילדים.
			HYDROCORTISONE 1% CLOTRIMAZOLE 1%	HYDROAGISTEN CREAM	אין הגבלת גיל אך יש להימנע משימוש לזמן ממושך ולאזורים נרחבים בילדים.
11	Hydrocortisone בריוז עד 1% כחומר פעיל בודד; ייתכן בשילוב עם Pramocaine בריוז עד 1%	לטיפול מקומי בטחורים	HYDROCORTISONE 1% PRAMOCAIN 1%	PROCTOFOAM H.C.	אין הגבלת גיל אך ישנה אזהרה על שימוש במינון האפקטיבי הנמוך ביותר
			HYDROCORTISONE 0.9363% PRAMOCAINE 0.9363%	EPIFOAM TOPICAL AEROSOL	

16	Permethrin בריכוז עד 5% כחומר פעיל בודד	לטיפול חיצוני על העור בגרדת (סקביאס)	PERMETHRIN 5%	LYCLEAR DERMAL CREAM	אין להשתמש מתחת לגיל חודשיים (אא"כ ישנה הוראה מפורשת של רופא). להשתמש בזהירות בילדים בני 2-23 חודשים
17	Phenazopyridine כחומר פעיל בודד	לטיפול בכאבים וצריבה בעת מתן שתן	PHENAZOPYRIDINE 100MG	SEDURAL (NEW FORMULATION)	תרופה זו אינה מיועדת בדרך כלל לילדים ותינוקות מתחת לגיל 12 שנים
18	Phenolphthalein כחומר פעיל בודד ; ייתכן בשילוב עם חומרים פעילים אחרים המותווים לטיפול בעצירות	לטיפול בעצירות, לתקופה שלא תעלה על 7 ימים, ובלבד שלא נופק למטופל תכשיר שנועד לטיפול בעצירות בתקופה של 30 ימים טרם פנייה לקבלת מרשם תרופת רוקח	PHENOLPHTHALEIN YELLOW 120MG	EASYLAX	תרופה זו אינה מיועדת בדרך כלל לילדים מתחת לגיל 12 שנים. אין להשתמש מבלי להיוועץ ברופא.
19	B Polymyxin בריכוז עד 2500 יחב"ל /למ"ל כחומר פעיל בודד ; ייתכן בשילוב עם Chloramphenicol בריכוז עד 2.0%	לטיפול מקומי בדלקת עיניים, לשימוש חיצוני	CHLORAMPHENICOL 0.2% POLYMYXINE B 2500U/ML	TAROCIDIN, PHENIMIXIN	

20	Senna כחומר פעיל בודד ; ייתכן בשילוב עם חומרים פעילים אחרים המותווים לטיפול בעצירות	לטיפול ול בעצירות, לתקופה שלא תעלה על 7 ימים, ובלבד שלא נופק למטופל תכשיר שנועד לטיפול בעצירות בתקופה של 30 ימים טרם פנייה לקבלת מרשם תרופת רוקח	SENNA 150-220MG	BEKUNIS	התרופה אינה מיועדת לילדים מתחת לגיל 12 שנים
			SENNA POWDER 6.25G	JUNGBORN GRANULES	תרופה זו אינה מומלצת בדרך כלל לתינוקות וילדים מתחת לגיל 6 שנים.
			SENNAE FOLIUM 75%	MIDRO TEA	התרופה אינה מיועדת לילדים מתחת לגיל 12 שנים
			RHUBARB 25MG SULFUR PURIFIED 50MG SENNA FOLIUM 105MG MEDICINAL CHARCOAL 180MG	EUCARBON	אין להשתמש בילדים מתחת לגיל 12 שנים.
			ISPAGHULA HUSKS 2.2MG SENNA 6.74-13.15g ISPAGHULA SEED 52G	AGIOLAX	אין להשתמש בילדים מתחת לגיל 12 שנים.
21	Sumatriptan בחוזה עד 50 מ"ג לטבליה כחומר פעיל	לטיפול במיגרנה במטופלים	SUMATRIPTAN 50MG	IMITREX TABLETS 50 MG,	תרופה זו אינה מיועדת לילדים
	בודד	שאובחנו בעבר כסובלים ממיגרנה		SUMATRIPTAN TEVA 50MG, SUMATRIDEX 50	מתחת לגיל 18.

סוגי תרופות- 1

1. **תרופות מרשם** - מחייבות מרשם + חותמת.

סוגים ספציפיים של תתי קבוצות:

- **תרופות Toxica** - תרופות עם חלון תרפויטי צר (סכנה כבר ממנה עודפת קטנה) - Atropine, Digoxin, Colchicine
- **תרופות מסוג כימותרפיה** - Methotrexate, Azathioprine
- **תרופות פסיכותרופיות** - תרופות אשר משפיעות על מערת העצבים המרכזית יחד עם פוטנציאל להתמכרות (בנזודיאזפינים).
- **"סמים מסוכנים"** - נמצאים בכספת בית המרקחת- אופיאטים (Fentanyl, Oxycodone, Methadone, Morphine), סטימולנטים (Methylphenidate- Ritalin/ Concerta, Vyvanse, Attent כמו אמפטמינים
- **קנאביס רפואי (מרשם רופא, רישיון של יחידת היק"ר** - יחידה לקנאביס רפואי של משרד הבריאות)

סוגי תרופות- 2

2. תרופות **GSL** (General Sales List) או **OTC** (Over The Counter)-

מדובר תרופות ללא מרשם אשר מותרות למכירה מחוץ לבתי המרקחת, בחנויות אשר קיבלו היתר לכך ממשרד הבריאות (למשל גוד-פארם, ג'יימס ריצ'רדסון, חנויות נוחות בתחנות דלק, חלק מרשתות השיווק).

➤ לרוב ישנה הגבלת כמות (כמות קטנה של כדורים) ומחיר גבוה.

3. תרופות ללא מרשם לשיווק בידי רוקח-

לרוב מדובר בתרופות OTC רק בכמות גדולה יותר (לעיתים במחיר נמוך יותר).

➤ **ישנן תרופות שניתנות לניפוק רק ע"י רוקח** ושלא נמצאות כתרופת OTC- כמו אופטלגין

סוגי מרשמים

יש שני סוגי מרשמים עיקריים קיימים:

1. מרשם דיגיטלי/ ממוחשב- נרשם ע"י **רופא/ רופא שיניים** שנמצא **בהסכם** עם קופת החולים של המטופל
2. מרשם ידני/ "לבן"- נרשם ע"י **רופא/ רופא שיניים/ וטרינר** מבית חולים// מוקד לרפואה דחופה// מרפאה פרטית// מכר

במידה ויש טעות במרשם- רוקח יכול לנפק את התרופה הנכונה ובכמות הנדרשת **רק לאחר יצירת קשר** עם הגורם הרפואי המטפל וקבלה של תשובתו **בכתב טרם הניפוק** לפי המרשם.

בית מרקחת **פרטי** לאו דווקא יעבוד עם כל קופות החולים, אלא **רק עם קופות חולים אשר הוא נמצא בהסדר עימן** (עבור מתן הנחות לתרופות מרשם בלבד)

רוקח יכול לקבל **רק מרשם תקין** (על אחת כמה וכמה במידה ומדובר על מרשם של סמים מסוכנים- כמו אופיאטים או סטימולנטים)

ד"ר: משכך כאב	ר"ח: השלוח 3, באר"שבע
טל: 08-2222222	תאריך:
	שם המטופל:
	מס' הזהות:
	שנת לידה:
	הכתובת:
Tab MCR 10 mg	
1X2 כדור אחד (עשרה מ"ג) פעמיים ביום	
סה"כ 20 כדורים	
מס' רשיון	חתימת הרופא/ה

רכישה של תרופות מרשם

במידה והמטופל חבר בקופת חולים מסוימת- הוא יוכל לקבל הנחה עבור תרופות מרשם במידה וירכוש אותה ב:

1. סניף בית מרקחת של קופת החולים **עצמה**

2. סניף בית מרקחת פרטי (כולל רשתות פארם) אשר נמצא **בהסדר** עם קופת החולים

מרשם ממוחשב של קופת חולים ניתן לממש רק בקופת חולים או בסניף בית מרקחת בהסדר (עם קבלה של הנחת קופה כמובן).

במידה ויש למטופל **מרשם "לבן"** - ניתן לממש אותו:

- עם הנחת קופת החולים - רק בקופת חולים או בסניף בית מרקחת בהסדר, בהתאם לתנאים שמכתיבה כל קופת חולים.

- ללא הנחת קופת חולים - בבתי מרקחת פרטיים (כולל רשתות פארם), עם או ללא הסדר עם קופת החולים של המטופל.

רכישה של תרופות ללא מרשם

במידה ומטופל רוכש תרופות OTC או תרופות לשיווק בידי רוקח בסניף של קופת החולים שלו (ולא סניף של קופת חולים אחרת)- ניתן לקבל הנחה נאה על מחיר התרופה, גם ללא צורך במרשם רופא.

הנחה זו לא מתקבלת אם קונים בסניף של בית מרקחת פרטי, גם אם הוא נמצא בהסכם עם קופת החולים הספיפית של המטופל !!!

לשיווק ע"י רוקח

לשיווק כללי

קבלת הנחה עבור מרשמי רופא

1. קבלת הנחה עבור **מרשמים ממוחשבים של קופת חולים** - כל עוד המרשמים בתוקף, ניתן לקבל הנחה של קופת חולים (ניתן לראות תוקף באפליקציה).

2. **קבלת מרשמים "לבנים"** בהנחת קופת חולים: בסניף קופת חולים או בבית מרקחת פרטי בהסדר עם התנאים הנוספים הבאים:

קופת חולים **כללית** - קבלת מרשם עד 72 שעות מיום כתיבתו. ניפוק למשך 14 ימי טיפול.

קופת חולים **מכבי** - קבלת מרשם עד 14 ימים מיום כתיבתו. ניפוק למשך 14 ימי טיפול (או קופסה אחת). לעיתים ישנה התגמשות גם לחודש טיפול.

קופת חולים **מאוחדת** - קבלת מרשם עד 14 ימים מיום כתיבתו. ניפוק למשך 14 ימי טיפול (או קופסה אחת).

קופת חולים **לאומית** - קבלת מרשם עד 14 ימים מיום כתיבתו. ניפוק למשך 14 ימי טיפול (או קופסה אחת). לעיתים יש צורך בהמרה של המרשם בבית מרקחת של לאומית טרם ניפוקו.

ניפוק בשל צורך מידי ודחוף

אפשרי ניפוק של **תרופת מרשם**, שלא לפי מרשם חתום בידי גורם מטפל, למטופל הזקוק לתכשיר **בדחיפות** **ובלא דיחוי**.

- רק עבור תרופות שהמטופל **נוטל באופן כרוני**, כולל בסמוך למועד הנוכחי של הגעה לבית המרקחת, ורק עבור **המינון הקבוע והרגיל שנוטל**.
- לא עבור תרופות מסוג "סמים מסוכנים" (אופיאטים, סטימולנטים, קנאביס) או תרופות פסיכורופיות (בנזודיאזפינים).

אפשרי לביצוע על ידי כל רוקח בעל ניסיון מקצועי של שנתיים לפחות ברוקחות.

מקרה לדוגמה: יום שישי בצהריים ונגמרו למטופל כדורים של תרופה כרונית (+ אין זמינות רופאים במרפאת האם של המטופל).

שם הנוהל: ניפוק תכשיר בלא מרשם על ידי רוקח בשל צורך מידי ודחוף		
תאריך הנוהל: ספטמבר 2016	מספר הנוהל: 154	עמוד 1 מתוך 8

ניפוק בשל צורך מידי ודחוף

מה הכמות שניתן לתת בניפוק בשל צורך מידי ודחוף?

- עבור אריזה שניתנת לפתיחה: ניתן לתת טיפול לעד 7 ימים גם ללא מרשם.
- עבור אריזה שאיננה ניתנת לפתיחה (למשל סירופ): מתן של אריזה בודדה בכמות הנמוכה ביותר אשר זמינה בבית המרקחת בעת הניפוק.

התשלום עבור הטיפול הינו תשלום מלא (ללא הנחת הקופה)

הפרוצדורה מחייבת את הרוקח **בטפסולוגיה מאוד ארוכה** ואפשרית רק באם **לא ניתן להשיג גורם רפואי אחר**.

שם הנוהל: ניפוק תכשיר בלא מרשם על ידי רוקח בשל צורך מידי ודחוף		
תאריך הנוהל: ספטמבר 2016	מספר הנוהל: 154	עמוד 1 מתוך 8

תרופות פגות תוקף- האם ניתן להשתמש?

מבחינה חוקית ובטיחותית, לא ניתן להשתמש בתרופות לאחר תאריך התוקף שלהן (יציבות החומר הפעיל + חומרים לא פעילים + איכויות המוצר כמו מראה, מרקם, טעם וריח).

במצבי חירום- ניתן להתייעץ עם נציג ישראלי במוקד של חברת התרופות הרלוונטית.

איך אני יכול לתרום תרופות?

ניתן לתרום תרופות (מרשם וללא מרשם) כל עוד הן **עדיין בתוקף** שלהן.

התרומה נמסרת **לעמותת חברים לרפואה**.

התרומה יכולה להימסר בנקודות איסוף התרופות שלהם (בתי המרקחת של סניפי סופר פארם, סניפים של בנק טפחות וכתובות של אנשים מתנדבים- לפי האתר הרשמי של חברים לרפואה).

יש לי קושי כלכלי במימון תרופות. איך אני יכול להשיג תרופות?

ניתן לפנות **לעמותת חברים לרפואה**, אשר מספקת תרופות (אשר התקבלו כתרומה) למטופלים שאינם מסוגלים כלכלית לרכוש תרופות.

מחלקת תרופות יקרות של העמותה מסייעת בהתמודדות עם הבירוקרטיה אשר נדרשת בעת השגת אישור של קופות החולים עבור תרופות יקרות המיועדות למעוטי יכולת.

ישנו טופס פנייה מקוון ונוח לשימוש באתר של חברים לרפואה.

לבקש את התרופה

בקליק אחד!

הטפסים הדיגיטליים להגשת בקשה מהירה ופשוטה

חברים לרפואה ע"ר 8-874-040-58

כתובת: שמואל הנביא 4, בני ברק

שעות פעילות: ימי א'-ה' - 09:00 - 19:00

*לא כולל ערבי חג וחול המועד

טלפון: 03-5792220

פקס: 03-5792223

דוא"ל: haverim@haverim.org.il

<https://www.haverim.org.il/>

הכנה ייעודית פר מטופל של תרופות

חלק מתרופות המרשם זמינות בארץ רק לפי **הזמנה ייעודית פר מטופל** (הכנה למטופל הספציפי).

אפשרי בסופר פארם פרופשיונל וחלק מבתי המרקחת הפרטיים בישראל.

חלק מהתכשירים הנ"ל זמינים עם הנחת הקופה (עם מרשם מהקופה), חלקם לא.

ייבוא של תרופות

חלק מהתרופות לא זמינות בארץ ואז ניתן לייבא אותן מחו"ל.

עבור תרופות **בסל הבריאות הישראלי** שלא זמינות כעת בישראל: ייבוא של קופות החולים

עבור תרופות **שאינן בסל הבריאות הישראלי** ואינן זמינות כעת בישראל (למשל תרופות ייחודיות ל-ADHD): דרך שור טבצ'ניק וסניפי בתי מרקחת פרטיים ספציפיים אשר מתמחים בייבוא תרופות מחו"ל.

כיצד ניתן לדעת אם תרופה נמצאת בסל הבריאות הישראלי?

ניתן לנסות לפנות לאחד או יותר ממקורות המידע הבאים:

1. אתר "כל הבריאות" (או המוקד הטלפוני של "כל הבריאות")

2. מאגר התרופות של משרד הבריאות הישראלי

3. עדכוני הוועדה הציבורית להרחבת סל שירותי הבריאות

קול הבריאות - מוקד השירות הטלפוני של משרד הבריאות *5400

פרטים	
ארגון מפעיל:	משרד הבריאות
לאתר המוקד:	
טלפון:	*5400 08-6241010
זמין בשפות:	עברית, ערבית, רוסית, אנגלית, צרפתית, אמהרית
עלות:	חינם
תחום ראשי:	בריאות ומחלות
תחום משני:	זכויות בריאות כלליות

התרופה אינה
כלולה בסל
מה עושים?

תוכלו להסביר לי
איך נוטלים
את התרופה?

האם תרופה א'
תפגע ביעילות תרופה ב'?

האם יש
התנגשויות בין כל
התרופות שלי?

מוקד ייעוץ רוקחי לקהל הרחב
וגם לצוותים רפואיים
ייעוץ רוקחי - זה הכרחי!

חייגו 9711*

א', ג', ה' 10:00-13:00 | ב', ד' 16:00-19:00

The Society for Patient Rights in Israel
جمعية حقوق المرضى في إسرائيل

Boehringer
Ingelheim

מוגש כשירות לציבור בחסות חברת בורינגר אינגלהיים ישראל

ארגון הרוקחות בישראל
The Pharmaceutical Society of Israel

מוקד ייעוץ רוקחי פתוח בשבילכם

לפניות דחופות בנושאי
טיפולם תרופתיים במצבי
חירום, איתורי מלאי,
וכל שאלה דחופה לצוות
הרוקחים

רשימת תרופות ללא מרשם- 1

תרופות אנטיפטרייטיות (Antifungal)- זיהומים עוריים (=טופיקליים), וגינליים

החומר הפעיל **Clotrimazole** טופיקלי (אגיסטן- קרם/ נר, כקרם: פונגיקאר, קלוטרי, קלוטריויט)

החומר הפעיל **Terbinafine** טופיקלי (דרמסיל, למיסיל, פטיר)

החומר הפעיל **Miconazole** טופיקלי (Daktarin, Pitrion, פונגידרם)

החומר הפעיל **Bifonazole** טופיקלי (Bifovit, אגיספור)

אנטיפטרייטיים נוספים טופיקליים (Pitrex, Fungimon, Undecyl)

לק לפטרייה בציפורניים- החומר הפעיל **Ciclopirox** (Batrafen, מיקוניל, פונגיניל) [מרשם רופא:
Loceryl או כדורים PO = דרך הפה]

קשקשים בקרקפת- Sebosel (מבוסס על יוני סלניום), שמפו Cetrimide (חומר אנטיספטי), שמפו
אלפוסיל- Alphosyl (מבוסס זפת) [במרשם רופא: קטוזול שמפו, אגיספור שמפו] [טבעי: שמן עץ התה]

רשימת תרופות ללא מרשם- 2

תרופות אנטיהיסטמיניות - עבור תופעות של אלרגיה וגרד

החומר הפעיל **Loratadine** (אלרג'יקס, לורסטין, לורתרים, לורטדים)

החומר הפעיל **Cetirizine** (זילרג'י, היסטזין, N-Alergya, אלרג'י-קאר)

החומר הפעיל **Fexofenadine** (טלפסט)

בחילות במהלך נסיעה - Travamin (החומר הפעיל: Dimenhydrinate, אנטיהיסטמין מנמנם מדור ראשון)

רשימת תרופות ללא מרשם- 3

תכשירים במתן טופיקלי (=לעור):

אנטיהיסטמין טופיקלי לגרד, גירוי בעור ופריחה אלרגית (כולל הקלה בכוויות קלות/ **עקיצת חרקים**)- החומר הפעיל **Dimetindene** (ג'ל פניסטיל, ג'ל טינדן)

הקלה על גירויים בעור/ עקיצות חרקים/ גירוי במגע של צמח (קיסוס רעיל)- **תרחיף קלמין** (מבוסס על מינרלים של אבץ)

יצירת פילם מגן ומוסיף לחות בעור- ביאפין

מאלחשים מקומיים (Emla, Prilidan, Loana, Lidopri-Avenir, עזרקאין ג'ל 2%, עזרקאין קרם 5%)- החומרים הפעילים **Lidocaine** (עם או ללא **Prilocaine**)

תפרחת חיתולים (Inotyol, אגיסטן בייבי, בפנטן בייבי, Zincod)

אקנה- Benzac (החומר הפעיל: **Benzoyl peroxide**), **Spirit salicyl 2%**

יבלות- Salatac gel, יבלת פלוס, בלי-יבלת [הסרת עודף עור קשה: **Salikaren**], **Spirit salicyl 2%**

רשימת תרופות ללא מרשם- 4

תכשירים במתן טופיקלי (=לעור)- המשב:

טחורים- Rectozorin, פרוקטו-גליבנול (פרוקטו-אובלפיחה)

סקביאס- קרם Eurax [החומר הפעיל Crotamiton] (עדיף להשתמש בתרופת מרשם: לייקליר)

חיטוי העור- ספריי מרפן, תמיסת אלכוהול, פד אלכוהול, תמיסת/ משחת יוד (יודו-ויט, פולידין), ספטדין, ספטול, ספטל סקרב, אלכוקסידין, Dermax, אלכוספט, בפנטן פלוס, ויטה-מרפן, סביעור.

חשוב: שימוש במחטים נקיות

כינים (כיני ראש, כיני ערווה):

החומרים הפעילים **Dimethicone** ו/או **Isopropyl myristate** - הדריין (Hedrin), רידלייס (RidLice), ריזלטס (Rezults), קמומילו מכסח הכינים, N כינים, Z זבנג.

עם חזרה על הטיפול כ-10-7 ימים לאחר מכן (עבור השלמת התהליך לכינים שנולדו מביצים בתקופה זו).

רשימת תרופות ללא מרשם- 5

טיפול עיניים להתוויית שונות:

טיפול עיניים כנגד יובש בעיניים (Duratears, Genteal, Lacrimol, Lyteers, Refresh, סיסטיין, Hylo-Comod, V-tears, V-crima, Tears natural)

טיפול עיניים כנגד אדמומיות וגירוי בעיניים, כולל תחושת שריפה/ גרד (סטילה, אזולין, V-Zoline, איי-ריליף, View, Visine) [החומר הפעיל Tetrahydrozoline]

טיפול עיניים עם נוגד אלרגיה- Cromoptic, Cromo-comod eye drops, Cromoglicic acid = מייצב (תאי מאסט)

טיפול אוזניים:

טיפול אלחוש לכאבים באוזניים (Anesthetic, אוטידין)

ניקוי שעוות אוזניים (Clean ears, Ear clear, Cerumol)

רשימת תרופות ללא מרשם- 6

ספריי לאף בהתוויות שונות:

ספריי לאף נוגד אלרגיה- Cromo-comod nasal spray (Cromoglicic acid = מייצב תאי מאסט)

ספריי לאף נוגד תסמיני אלרגיה, נזלת כרונית או דלקת מקומית (Rhinosinusitis)- תרסיסים אשר מבוססים על מתן של סטרואיד טופיקלי במינון נמוך: Fluticasone (Flixergy ,Flixonase ,Allegro)

ספריי משולב אנטיהיסטמין + סטרואיד מקומי לאף- Vibrosil microdoser (Phenylephrine+ Dimetindene)

ספריי מי סליין/ מי מלח לאף (בייבי-אף, קליין אף, Hysan, סטרימר, אף טיפונת, מי מלח אוטריוני, Mermaid, אוטרימר)

ספריי לייבוש האף (אוטריווין, אלרין, אף-טיפה, Af-care, ויברוסיל, Xylovit, ליינקס)- **זהירות: ממכר**

רשימת תרופות ללא מרשם- 7

תרופות לסימפטומים של צינון ושפעת:

סירופ/ כדורים לשיעול (אקמול צינון, אקמול צינון ושפעה, דקסמול סינוס, דקסמול קולד, פראמול אף, פראמול אף ושיעול, ברונכולאט, ברונכו-D, ברונכולט פלוס, היסטפד, היסטדקס, Alcinal syrup, טוסופדרין, קאפקס, Tocare, Mical, Mucoless, Movex, Solvex, מוקוליט, ראולין, סירן, סינופד, Histadex, נורופן צינון ושפעת, סינוקליר, ברונכיקליר)- יש עוד מגוון תכשירים צמחיים שהם OTC.

זהירות: יש מטופלים אשר מתמכרים לסירופים לשיעול/ גודש באף אשר מכילים Dextromethorphan ו/או אנטיהיסטמינים מדור 1 !!!

לכסניות למציעה במצבים של כאב גרון- קלגרון, קלירוצין, למוסין, סטרפסילס, סטרפן, רוגרון

רשימת תרופות ללא מרשם- 8

תרופות לשימוש בחלל הפה:

חיטוי חלל הפה (מכילים את חומר החיטוי Chlorhexidine) - קורסודיל דנטל ג'ל, קורסודיל שטיפת פה, תרודנט שטיפת פה

אלחוש מקומי ואפקט נוגד דלקת בחלל הפה - Tantum verde (החומר הפעיל Benzydamine, זהו NSAID)

מי שטיפת פה - מגוון רחב מאוד של תכשירים

פטרייה בחללה הפה - Daktarin oral gel (חומר פעיל: Miconazole) [יש נוספים במרשם רופא]

אפטות - Oracort E, Oralmedic, N-אפטה, אפטגון, אפטרון, SOS בוקל פלוס

טיפול בהרפס שפתיים - קרם זובירקס, קרם ציקלוביר, Fenlips (פנליפס)

רשימת תרופות ללא מרשם- 9

עצירות:

סיבים תזונתיים טבעיים או מלאכותיים - נורמלקס, פגלקס, רגולקס, Agiocur, Benefiber.

החומר פעיל **Lactulose** - אבילק, לבולק

חוקנים - נרות גליצרין, Microlet, Fleet enema, Easy go enema, חוקן Quick - **זהירות**: שימוש לרעה

משלשלים ללא מרשם - לקסין פורטה, אלווה לקס, תה תיבטי, מגנוקס נוזלי, מגנולקס - **זהירות**: שימוש לרעה

שלשולים:

החומר הפעיל **Loperamide** - Loperid, Lopi-care, Lopamide, Stop-it, Imodium

לשלשולים קלים - החומר הפעיל **Bismuth subsalicylate** (Bitni X, קלבטן)

רשימת תרופות ללא מרשם- 10

טיפולם עבור מערכת העיכול:

תרופות לצרבת:

כדורים להבססה מיידית של חומציות יתר- רני, טאמס, גביסקון, צרבת X, מאלוקס, קלצימור

כדורים אשר מכילים את החומר הפעיל **Famotidine** (Famotidine-Teva, Gastro)

כדורים אשר מכילים את החומר הפעיל **Omeprazole** (Losec, Omepradex- Z)

נוספים:

החומר הפעיל **Bismuth subsalicylate**- Bitni X, קלבטן (גזים, נפיחות, התכווצויות במערכת העיכול, בחילה, שלשול קל)

גזים במערכת העיכול- החומר הפעיל **Simethicone** ו/או **פחם פעיל**- Norit, Gazim X, קרבופלור, קרבוסילן

ספזמות (Spasm) במערכת העיכול- Colpermin (מבוסס על מנטה), החומר הפעיל Bismuth subsalicylate.

רשימת תרופות ללא מרשם- 11

הרגעה ומשרה שינה:

☐ **אנטיהיסטמינים** מדור ישן:

Tonight, Sleep-Aid (החומר הפעיל **Doxylamine** - אנטיהיסטמין מדור ראשון)

☐ **תרופות טבעיות** (מבוססות לרוב על וולריאן ו/או פסיפלורה)

Dorminol night

Nerven

Songha night

Calmanervin

Relaxine

טינקטורת ולריאן

תרופות משרות שינה- 1

□ בנזודיאזפינים ו-Z-drugs:

(Brotizolam) **Bondormin**
(Zolpidem) **Ambien, Zodorm, Stilnox**
(Zopiclone) **Imovane, Nocturno**

□ תרופות אנטיפסיכוטיות במינון נמוך:

(Quetiapine) **Seroquel**
(Clotiapine) **Entumin**

□ תרופות נוגדות דיכאון מנמנמות:

(Trazodone) **Trazodil**
(Mirtazapine) **Miro**
(Amitriptyline) **Elatrol/ Elatrolet**
(Doxepin) **Gilex**

תרופות משרות שינה- 2

□ אנטיהיסטמינים מדור ישן:

Phenergan (Promethazine)
Hydroxyzine

Tonight, Sleep-Aid (Doxylamine) - OTC ללא מרשם רופא

□ תרופות טבעיות (מבוססות לרוב על וולריאן ו/או פסיפלורה) - OTC ללא מרשם רופא:

Dorminol night
Nerven
Songha night
Calmanervin
Relaxine

רשימת תרופות ללא מרשם- 12

נוספים:

גלולות חירום- פוסטינור, נורלבו, אלה

תחליפי ניקוטין- מדבקות/ לכסניות מציצה/ מסטיקים- ניקוטינל [יש גם תרופות מרשם: Zyban, Champix]

הזעת יתר למריחה מקומית- אנהידרול פורטה (מכיל Aluminium chloride)

עידוד הצמחת שיער- החומר הפעיל Minoxidill (מינוקסי, נוקסידיל, Regaine, Hairgain) [יש גם תוספי תזונה אשר מתיימרים לשפר צמיחת שיער]

אספירין במינון נמוך לדילול דם (Micropirin, Aspirin cardio, Cartia, Godamed)

מולטיויטמינים, ויטמינים, מינרלים, צמחי מרפא, קרמים טופיקליים דרמו-קוסמטיים, הומיאופתיה

מיגרנה- Acamol focus, Excedrin, Exidol, Paramol target

רשימת תרופות ללא מרשם- 13

מפחיתי חום, נוגדי כאב ונוגדי דלקת:

החומר הפעיל **Paracetamol** (אקמול, דקסמול, פראמול, אבקמול)

החומר הפעיל **Ibuprofen** (אדקס, איבופן, נורופן, אדוויל, Ibu pro)

שילוב של **Paracetamol** יחד עם **Ibuprofen** (Combodex)

החומר הפעיל **Naproxen** במתן פומי (נרוסין, נפרוקסן, Point)

החומר הפעיל **Diclofenac** במתן פומי (וולטרן אקטי-גו)

החומר הפעיל **Dipyrrone** (אופטלגין, V-dalgin, Dipyraz, Dulergin)

החומר הפעיל Paracetamol

מפחית חום, נוגד כאב קל:

החומר הפעיל **Paracetamol** (אקמול, דקסמול, פראמול, אבקמול)

מינון: 500-1000mg (=1-2 טבליות) כל 4-6 שעות, עד ל-8 טבליות ליממה (צריכת Paracetamol **מכל** תכשיריו!).

בשימוש ממושך או בעת צריכה כרונית מקבילה של אלכוהול, לא מומלץ לעבור מינון של 6 טבליות ליממה.

מומלץ להשתמש במינון המינימאלי אשר מספק איזון כאב מיטבי.

ניתן (ונהוג) לשלב עם תכשירים אחרים בעלי מנגנון פעולה שונה.

אזהרה חמורה: זהירות מכפל מבצעים

כאשר אותו חומר פעיל משמש גם כנוגד כאב תחזוקתי וגם כנוגד כאב מתפרץ- חשוב לוודא שלא עוברים את המינון המקסימאלי המותר של החומר הפעיל.

לפעמים אותו חומר הפעיל נסתר במספר תכשירים שונים באופן מבלבל. חשוב לדעת זאת ולוודא שלא עוברים מינון מקסימלי ליממה.

דוגמה של החומר הפעיל Paracetamol:

אזהרה חמורה: זהירות מכפל מבצעים

כאשר אותו חומר פעיל משמש גם כנוגד כאב תחזוקתי וגם כנוגד כאב מתפרץ- חשוב לוודא שלא עוברים את המינון המקסימלי המותר של החומר הפעיל.

לפעמים אותו חומר הפעיל נסתר במספר תכשירים שונים באופן מבלבל. חשוב לדעת זאת ולוודא שלא עוברים מינון מקסימלי ליממה.

דוגמה של החומר הפעיל Paracetamol:

תכשיר מסחרי של **Acamol, Avcamol, Paramol, Dexamol** **ודומיהם** מכילים 500mg/tablet של Paracetamol

תכשיר מסחרי של **אקמול צינון ושפעת, אקמול צינון ודומיהם** לטיפול סימפטומטי ב-URTI בדו"כ מכיל 250mg/tablet של Paracetamol (לא תמיד: למשל 400mg/tablet עבור Broncholate plus)

תכשיר מסחרי של **Paramol target, Excedrin, Exidol, Acamol focus** **ודומיהם** מכיל בתוכו 250mg/tablet של Paracetamol (**בנוסף לקפאין ואספירין**)

תכשיר מסחרי של **Dexamol plus, Paramol plus** מכיל בתוכו 500mg/tablet של Paracetamol (**בנוסף לקפאין**)

תכשיר מסחרי של **Rokacet, Rokacet plus** מכיל בתוכו 500mg/tablet של Paracetamol (**בנוסף לקפאין ו-Codeine**)

תכשיר מסחרי של **Cod-acamol** מכיל בתוכו 325g/tablet של Paracetamol (**בנוסף ל-Codeine**)

תכשיר מסחרי של **Zaldiar** מכיל בתוכו 325mg/tablet של Paracetamol (**בנוסף ל-Tramadol**)

תכשיר מסחרי של **Percocet** מכיל בתוכו 325mg/tablet של Paracetamol (**בנוסף ל-Oxycodone**)

תכשיר מסחרי של **Muscol** מכיל בתוכו 500mg/tablet של Paracetamol (**בנוסף ל-Orphenadrine**)

תכשיר מסחרי של **Spasmalgin** מכיל בתוכו 150mg/tablet של Paracetamol (**בנוסף ל-Papaverine, Atropine ו-Codeine**)

תכשיר מסחרי של **Combodex** מכיל בתוכו 500mg/tablet של Paracetamol (**בנוסף ל-Ibuprofen**)

החומר הפעיל Paracetamol

תופעות לוואי: בדרך כלל ללא תופעות לוואי משמעותיות.

כן ישנה סכנה לפגיעה כבדית (**Hepatotoxicity**) **מסכנת חיים**, עד לכדי צורך **בהשתלת כבד**. לרוב מתפתח במצבים של:

- סכנה חמורה **בהרעלות** (מינון יתר), נזק תלוי מינון
- **במינונים גבוהים** (גם בתוך הטווח) **בשימוש ארוך טווח**
- מטופלים עם **תחלואה כבדית אקוטית/ כרונית** משמעותית כולל **אלכוהוליזם כרוני** או אי ספיקת כבד אקוטית (**מהי התכולה של סמים? צמחי מרפא מחו"ל?**)

מנגנון הפגיעה הכבדית: יצירה של מטבוליט רעיל

טיפול: Antidote: NAC (N-Acetyl-Cysteine). בבליעה אקוטית לפני זמן קצר: שטיפת קיבה/ פחם פעיל

אינטראקציות: בעיקר סביב פגיעה אדטיבית בתפקוד כבדי

החומר הפעיל Ibuprofen

➤ מפחית חום, נוגד כאב ונוגד דלקת

החומר הפעיל **Ibuprofen** (אדקס, איבופן, נורופן, אדוויל, Ibupro) (Ibupro)

מינון OTC רוקחי לכאב וחום: **200-400 mg כל 6-8 שעות, עד ל-1200mg/day**

מינון נוגד דלקת במרשם רופא: **400-800 mg כל 6-8 שעות, עד ל-3200mg/day**

כאשר מדובר בנורופן קוויק-

256mg של נורופן קוויק מכיל 200mg של Ibuprofen

512mg של נורופן קוויק מכיל 400mg של Ibuprofen

החומר הפעיל Naproxen

➤ מפחית חום, נוגד כאב ונוגד דלקת

החומר הפעיל **Naproxen** במתן פומי (נרוסין, נפרוקסן, Point)

מינון של כל טבליה OTC: 275 מ"ג

מינון OTC רוקחי לכאב וחום: **$275\text{ mg} (=1\text{ tab}) * 2/\text{day}$ או $550\text{ mg} (=2\text{ tabs}) * 1/\text{day}$** . (בקשישים מעל גיל 65: עד 1.5 טבליות ליממה)

תכשיר במרשם רופא: Naxyn. מינון נוגד דלקת במרשם רופא: $250\text{-}500\text{mg} * 2/\text{day}$ (עד מינון של 1500 mg/day)

החומר הפעיל Diclofenac

➤ מפחית חום, נוגד כאב ונוגד דלקת

החומר הפעיל **Diclofenac** במתן פומי (וולטרן אקטי-גו)

מינון OTC רוקחי לכאב וחום (יש לזכור למבחן): **טבליות 12.5mg/tab PO Voltaren Acti-go :1-2 tablets כל 4-6 שעות, Max: 6 tabs/day**

מינון נוגד דלקת במרשם רופא: **50mg/tab Cataflam :25-50mg*3-4/day (Max: 200 mg/day)**,
100mg*1/day :Betaren SR 100mg/tab

חומרים פעילים מסוג NSAIDs - Diclofenac, Naproxen, Ibuprofen

תופעות לוואי:

תופעות לוואי במערכת העיכול כמו דיפפסיה, החמרה של צרבת, בחילה, **יצירת/ החמרת כיבים במערכת העיכול העליונה (Duodenal+ Gastric ulcers)**, **התפתחות/ החמרה של דמם במערכת העיכול**

- **חשוב:** ניתן **למנוע חלקית** ע"י שימוש ב-PPIs או אנאלוגים של פרוסטגלנדינים כמו **Misoprostol (=Cytotec)**

התפתחות של תגובות היפרסנסיביות ורגישות יתר: **Angioedema**, **Urticaria**, Anaphylaxis, קוצר נשימה=**Dyspnea**, ברונכוספזם/ התכווצות דרכי הנשימה=**Bronchospasm**

- כולל **החמרה אקוטית נשימתית של תחלואות רקע במערכת הנשימה**, כמו **Exacerbations של אסטמה**

החמרה של יתר לחץ דם, **תחלואה קרדיווסקולרית מוגברת**, **החמרת סימפטומים של אי ספיקת לב** ואשפוזים עקב כך, **החמרה של בצקות**

דימום אקוטי וכרוני, התפתחות של **אנמיה**

אי ספיקת כליות אקוטית (AKI, Acute kidney injury)

עיכוב בתהליך הלידה (Prolonged labor)

חומרים פעילים מסוג NSAIDs - Diclofenac, Naproxen, Ibuprofen

השימוש ב-NSAIDs איננו מומלץ במצבים הבאים:

השימוש **אסור** בטרומסטור השלישי להיריון- התווית נגד (Contraindication) החל משבוע 28 להיריון, **איננו מומלץ** החל משבוע 20-22 להיריון

השימוש **איננו מומלץ** במהלך רוב האשפוזים האקוטיים בבית החולים

השימוש **איננו מומלץ** בקשישים

השימוש **איננו מומלץ** בקרב מטופלים עם תחלואות רקע רבות ו/או מסובכות

השימוש **איננו מומלץ** בקרב מטופלים אשר נוטלים מדללי דם

השימוש **איננו מומלץ** עבור מטופלים עם הפרעת דמם אקוטית או כרונית, כולל דם במערכת העיכול

השימוש **איננו מומלץ** עבור מטופלים עם CKD 4 או CKD 5 או עם תחלואה כלייתית משמעותית

השימוש **איננו מומלץ** עבור מטופלים עם תחלואה כבדית אקוטית ומשמעותית

השימוש **איננו מומלץ** בקרב מטופלים עם תחלואה קרדיווסקולרית משמעותית, כולל אי ספיקת לב

השימוש **איננו מומלץ** עבור מטופלים עם Gastric ulcer או Duodenal ulcer פעיל (=כיב פעיל במערכת העיכול)

השימוש **איננו מומלץ** עבור מטופלים עם היסטוריה של אסטמה (וברונכוספזמות/ התכווצויות של דרכי הנשימה)

השימוש **איננו מומלץ** עבור מטופלים עם היסטוריה של Urticaria (גרד כרוני)

החומר הפעיל Diclofenac

➤ מפחית חום ונוגד כאב

החומר הפעיל **Dipyrone** (אופטלגין, V-dalgin, Dipyraz, Dulergin)

מינון מבוגרים: 500-1000mg כל 6-8 שעות, עד ל-8 טבליות ליממה (כלומר עד 4000 mg/day).

ניתן לשלב עם תכשירים אחרים בעלי מנגנון פעולה שונה (למשל: Paracetamol, Tramadol, Opioids).

החומר הפעיל Dipyron

תופעות לוואי: ברוב המוחלט של המקרים, ללא תופעות לוואי משמעותיות.

כן ישנה סכנה לתופעת לוואי אידיוסינקרטית, לא צפויה, חמורה ומסכנת חיים (ושאיננה תלויה לרוב במשך הטיפול או במינון): התפתחות של אגרנולוציטוזיס (Agranulocytosis), כלומר: חיסול של הספירה הלבנה.

הסכנה המשנית בכך: התפתחות של זיהום מסכן חיים

אבחון: ספירה לבנה (ספירה של כדוריות דם לבנות בבדיקת דם)

הטיפול: אשפוז יחד עם מתן של אנטיביוטיקה הולמת, הפסקת הטיפול התרופתי החשוד בהתפתחות האגרנולוציטוזיס, שימוש בתכשירים מסוג G-CSF לשיקום הספירה הלבנה.

חשוב לציין: ייתכן וחלק ממקרי האגרנולוציטוזיס תחת השימוש ב-Dipyron אינם נגרמים עקב השימוש ב-Dipyron עצמו, אלא עקב תחלואת הרקע בגינה ניתן הטיפול ב-Dipyron (למשל: שיבוש בפעילות מוח העצם, גידולים מסוימים, זיהומים מסוימים, מחלות אוטואימוניות מסוימות)

שכיחות התופעה: 1:1,000 עד 1:100,000. השכיחות תלויה גם בגנטיקה של האוכלוסייה. בישראל השכיחות של Dipyron-induced agranulocytosis הינה יותר לכיוון השכיחות הנמוכה יותר (יש לנו גנטיקה טובה 😊)

שילוב Paracetamol + Ibuprofen

➤ מפחית חום, נוגד כאב ונוגד דלקת:

שילוב של **Paracetamol** יחד עם **Ibuprofen** (Combodex)

מינון: 1-2 טבליות כל 6 שעות, עד ל-8 טבליות ליממה (צריכת Paracetamol ו-Ibuprofen מכל תכשיריהם!).

תרופות נוגדות כאב לשימוש מקומי בעור (=טופיקליות)

נוגדי כאב ודלקת- במתן טופיקלי (ספיגה מקומית דרך העור):

החומר הפעיל **Diclofenac** במתן טופיקלי (וולטרן, פיזיקאר ג'ל, דיקלובלסט, סוויס רליף ספריי, N-Ke'ev)

החומר הפעיל **Ibuprofen** במתן טופיקלי (נורופן ג'ל 5%)

חומרים פעילים טופיקליים נוספים משככי כאבים ונוגדי דלקת- Exipan (Piroxicam), בנגיי (מנטול+קמפור+Methyl salicylate), טייגר באלם (צמחי), רדיאן B (אספירין, מנטול, קמפור)

החומר הפעיל **Capsaicin** במתן טופיקלי (זוסטריקס)- לכאבי שרירים או כאב נוירופטי

□ בדרך כלל ללא תופעות לוואי משמעותיות, למעט תופעות לוואי מקומיות (בעיקר נכון לצעירים).

השימוש ב-Paracetamol, Dipyrrone, NSAIDs במהלך ההיריון ובהנקה

בהקשר לחומר הפעיל Paracetamol- ניתן להשתמש לכל אורך ההיריון וההנקה. החל משבוע 28 והלאה- מומלץ להגביל את המינון ללא יותר מ- $1000\text{mg} \times 3/\text{day}$ (אם כי במצבים קשים ניתן לתת גם $1000\text{mg} \times 4/\text{day}$ החל משבוע 28 ועד ללידה). שימוש ב-Paracetamol אינו מונע המשך הנקה מלאה.

בהקשר לחומר הפעיל Dipyrrone- מהווה אופציה טובה לכל אורך ההיריון. עד שבוע 28 ניתן לתת במינון מלא של $1000\text{mg} \times 4/\text{day}$. החל משבוע 28 להיריון ניתן לתת במינון של $1000\text{mg} \times 3/\text{day}$ למשך המינימאלי ובמינון המינימאלי אשר נותן כיסוי טוב ומספק לכאב. שימוש ב-Dipyrrone אינו מונע המשך הנקה מלאה.

בהקשר ל-NSAIDs, מרבית המידע שנאסף הינו עבור Ibuprofen, Naproxen, Diclofenac. אין מניעה להניק בעת שימוש אימהי באחד מהחומרים הפעילים הנ"ל (**Ibuprofen המומלץ ביותר בהנקה**). ההתייחסות לשימוש ב-NSAIDs במהלך ההיריון הינה כדלקמן:

ניתן להשתמש עד שבוע 20-22 גם במינונים נוגדי דלקת גבוהים (לפי חלק מהמחקרים, ישנו קשר חלש בין שימוש ב-NSAIDs במהלך הטרימסטר הראשון לבין התפתחות של הפלות, אך מרבית הסיכויים היא שהדבר נובע מתחלואת רקע קשה יותר שהיא זו שגורמת להפלות המרובות ולא החומר הפעיל, כלומר מדובר כאן על מצב של Confounding). כאמור, אין מניעה משימוש ב-NSAIDs עד לשבוע 20-22 להיריון- מומלץ במינון הנמוך ביותר למשך הזמן המינימאלי המספק.

החל משבוע 20-22 ועד שבוע 28 ישנו סיכון למיעוט מי שפיר ופגיעה תפקודית בפעילות הכליות העובריות. מומלץ להפחית שימוש ב-NSAIDs למינימום הנדרש ואף להימנע מהם בתקופה זו. מומלץ להעדיף Paracetamol ו-Dipyrrone במקום.

החל משבוע 28- השימוש ב-NSAIDs עלול לגרום למצב מסכן חיים עוברי של סגירת ה-Ductus arteriosus. השימוש ב-NSAIDs החל מהשבוע ה-28 להיריון הינו אסור לפיכך (Contraindication). כן ניתן להשתמש ב-Paracetamol וגם במינונים המינימאליים המספקים עבור Dipyrrone במהלך תקופה זו.

טיפול בכאב בהיריון ובהנקה

נכתב על ידי:

פרופ' מ.ק. עידו שולט
ד"ר רות אדרי
ד"ר סילביו בריל
פרופ' מתי ברקוביץ
מגר' מאיה ברלין
מגר' רנה כהן
ד"ר יניב צפורי

בשם:

החברה הישראלית לרפואת האם והעובר
האיגוד הישראלי למיילדות וגניקולוגיה
האגודה הישראלית לכאב
האיגוד הישראלי לפרמקולוגיה קלינית

נייר עמדה מספר 36
מהדורה ראשונה

דצמבר 2019

ניתן ללמוד עוד על הטיפול הפרמקולוגי בכאב
במהלך ההיריון וההנקה דרך קריאה של נייר
העמדה של הר"י בנושא מדצמבר 2019:

תרופות מרשם לכאב

תרופות נוספות לכאב אשר מחייבות מרשם רופא:

שמות מסחריים אשר מכילים Codeine כמרכיב בודד: Rekod, Codical

המרכיב הפעיל Codeine משמש כנוגד כאב + מדכא שיעול (סכנה להתמכרות/ Abuse בסירופים נוגדי שיעול אשר מכילים אותו)

חומר פעיל זה הופך ל-Morphine בגוף (שיעור המעבר ל-Morphine הוא לא צפוי)

שמות מסחריים אשר מכילים Tramadol כמרכיב בודד: Tramadex OD Tab., Tramadex tablets, Tramadex flashtabs (oro-dispersible), Tramaxed drops, Tramal, Tramal retard, Tramaraz drops.

שילוב Tramadol יחד עם Paracetamol: Zaldiar

תופעות לוואי קלות של אופיאט, הורדת סף לפרכוסים, תופעות לוואי של נוגד דיכאון (כולל הסמקה והזעה קלה).

אופיאטים (Opioids)

רשימה ייצוגית של תכשירים מסחריים עיקריים אשר זמינים בארץ: **Fentanyl**, **Oxycodone**, **Morphine**, **Hydrocodone**, **Hydromorphone**, **Buprenorphine**, **Methadone**, **Remifentanyl**.

דרכי מתן (בארץ ובעולם): IV, IM, SC, כדורים לבליעה, סירופ לבליעה, מתן תת לשוני, לכסניות למציצה, תרסיס לאף, פתילות לרקטום, מדבקות טופיקליות (Transdermal patches), Epidural, Intrathecal.

מינונים: בהתאם לתכשיר ולמצב המטופל.

תכשירים מסחריים אשר מכילים אופיאטים (שאינם Codeine או Tramadol) נחשבים ל-"**סמים מסוכנים**" לפי החוק במדינת ישראל.

לפיכך, ניפוק של תכשירים אלו מחייב **רישום מיוחד**, שמירת התכשירים **בכספות נעולות**, **הקפדה על מרשם תקין** (כולל סיבה ואבחנה בעת הצורך), **צורך בהצגת תעודה מזהה**, וניפוק של התכשירים לפי **מינון מקסימלי מאושר**.

DANGER

אופיאטים (Opioids)

רשימה ייצוגית של תכשירים מסחריים עיקריים אשר זמינים בארץ: **Fentanyl**, **Oxycodone**, **Morphine**, **Hydrocodone**, **Hydromorphone**, **Buprenorphine**, **Methadone**, **Remifentanyl**.

Morphine - MCR, M.I.R, Oramorph

Oxycodone - Percocet, Targin, Percocet, Oxycontin, Oxycod

Fentanyl - Pecfent, Fentora, Fentamed, Fentadol, Abstral, Actiq, Fenta

Buprenorphine - Sublocade, Subutex, Suboxone, Buvidal, Butrans

עוד בקבוצה זו:

הרואין (מיוצר מ-Morphine)

כינויים ברחוב: שחור, בלדי, חומר, קוק פרסי

אופיאטים (Opioids)

תופעות לוואי- המשך:

עצירות (Constipation) - עקב חסימת רצפטורי מיו (μ) במערכת העיכול. לרוב הפיך עם הפסקת הטיפול.

דיכוי CNS (CNS depression, נוירוטוקסיות, Neurotoxicity) - **דליריום אקוטי**, פגיעה בזיכרון, הפרעות קוגניטיביות, סדציה, עייפות, חולשה, בלבול, נמנום, טשטוש ראייה, סחרחורת, רעד, האטת התגובתיות - **סכנה מוגברת של תאונות עבודה, תאונות דרכים ונפילות בקשישים!**

דיכוי נשימתי (Respiratory depression) - Hypoventilation, Hypoxia, Hypercarbia, Respiratory acidosis עד לכדי **קומה ומוות!**

▪ גורמי סיכון: קשישים, הפרעות נשימה ברקע (OSA- Obstructive sleep apnea או COPD), הרעלות יתר/ העלאות מינון מהירות, **שימוש במקביל בבנזודיאזפינים, אלכוהול, סמים ומדכאי CNS נוספים.**

Opioid-induced hyperalgesia - באופן **פרדוקסלי**, בחלק מהמטופלים, שימוש באופיאטים יכול לגרום דווקא **להחמרה בעוצמת הכאב** בעת העלאות מינון. במצבים כנ"ל, מומלץ לוודא האם ישנה הקלה בכאב דווקא בעת הורדת המינון. **לא מומלץ להשתמש באופיאטים לטווח הארוך.**

נוספים: תופעות לוואי נוספות במערכת העיכול, פריחה קלה וחולפת, תת לחץ דם.

אופיאטים (Opioids)

תופעות לוואי- המשך:

Tolerance - במשך זמן הטיפול, יכולה להתפתח **סבילות** לאופיאטים. כלומר, הגוף מפתח סבילות להשפעותיהם, דבר אשר יכול להצריך העלאות מינון עם התמשכות הטיפול באופיאטים.

Dependence - במשך זמן הטיפול, הגוף מפתח **תלות פיזית** באופיאטים (אדפטציה של הגוף לנוכחות החומר הפעיל בגוף). בעת הפסקת הטיפול בהם, המטופל ירגיש תסמיני גמילה עקב אי המצאות של החומר הפעיל בגוף.

Addiction, Misuse, Opioid use disorder (OUD) - במשך זמן הטיפול, המטופל עלול לפתח **התמכרות נפשית/ פסיכולוגית** לאופיאטים. המטופל יחוש כמיהה (Craving) ורדיפה אחרי הסם וצורך בשימוש תדיר בו.

מומלץ שלא להפסיק שימוש אופיאטים בבת אחת (למעט במצבי חירום רפואיים) **בכדי להימנע מתסמיני גמילה (Withdrawal syndrome)** [כולל החמרה של מצבים פסיכיאטריים/ נוירולוגיים ברקע והופעת **דליריום**].

סימפטומים של Withdrawal syndrome: חרדה, דיכאון, חוסר שקט, עצבנות, אגיטציה, אינסומניה, הפרעות שינה, הפרעות ריכוז, בלבול, בחילות, הקאות, מיחوشي בטן, ירידת משקל, טכיקרדיה (דופק מואץ), הזעה, כיווץ וכאבי שרירים, טנטון באוזניים ואף מקרי פרכוס **ודליריום**.

אופיאטים (Opioids)

סימנים של הרעלת אופיאטים פוטנציאלית:

חוסר תגובתיות לגירוי משמעותי, שקיעה הכרתית, קצב נשימות איטי, נשימות שטחיות, קולות חנק, Pinpoint pupils, הכחלה/ האפרה של העור, עור קר, טונוס נמוך של השרירים, סטורציה נמוכה.

טיפול בהרעלת אופיאטים מסכנת חיים:

- מתן של אנטידוט (Antidote): **Naloxone** במתן **לתוך הוריד**, חלופי: במתן **לתוך האף = Intranasal (ולחזקת מד"א)** [יהיה צורך במנות חוזרות של Naloxone]
- טיפול תומך

מחד: מתן של Naloxone יכול להציל חיים!

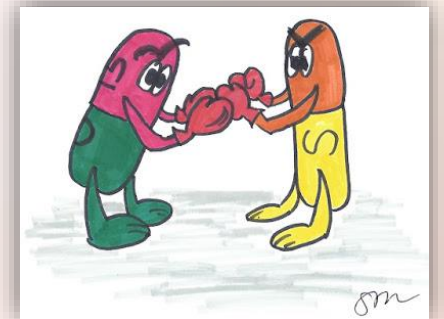
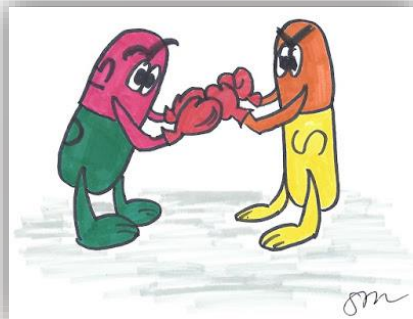
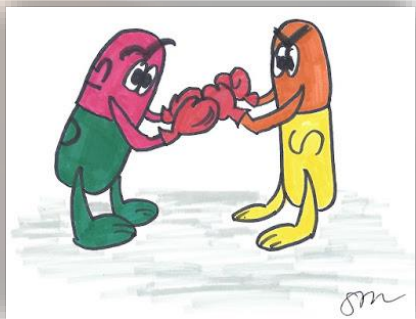
מאידך: יכול להוביל לתסמיני גמילה במצבים של שימוש כרוני (ועדיין: יכול להציל חיים!)

אופיאטים (Opioids)

אינטראקציות בין תרופתיות:

אזהרה חמורה: שימוש במקביל בבנזודיאזפינים, ברביטורטים, אלכוהול ו/או סמים נוספים עלול להוביל לדיכוי CNS (=סדציה משמעותית ופגיעה בתפקוד ה-CNS), לדיכוי נשימתי (Respiratory depression), לקומה ולמוות!

דיכוי CNS (CNS depression) **משולב/ אדיטיבי** יחד עם תרופות נוספות כגון: אנטיפסיכוטים, נוגדי דיכאון, תרופות אחרות להשריית שינה, נוגדי פרכוס, מרפי שרירים (Muscle relaxants), אנטיהיסטמינים מרדימים מדור ראשון, תרופות אנטיכולינרגיות, בנזודיאזפינים, ברביטורטים, סמים שמשפיעים על ה-CNS, תרופות אנטיכולינרגיות, **כולל אלכוהול**, ותרופות נוספות אשר משפיעות על ה-CNS.

התערבויות פרמקולוגיות נוספות לטיפול בכאב

SNRIs - **Venlafaxine** (Viepax), **Duloxetine** (Cymbalta), **Milnacipran** (Miln-avenir)

TCAs - בעיקר **Amitriptyline** (Elatrol/ Elatrolet), אך גם **Desipramine**, **Nortriptyline**, **Imipramine**
במינונים נמוכים- בינוניים

Gabapentinoid medication - **Gabapentin** (Neurontin), **Pregabalin** (Lyrica) [חסימה של תעלות סידן אשר מכילות את תת היחידה $\alpha_2\delta$] - **Misuse**: בעיקר עם **Pregabalin (Lyrica)**

Carbamazepine (Tegretol, Timonil, Teril)

לעיתים גם **מתן טופיקלי** של **Capsaicin** [משחת Zostrix] (במידה ונסבל) או **מאלחשים מקומיים** (כמו **Lidocaine**)

וייתכן וגם **מעט נוגדי פרכוס אחרים** (אם כי **פחות** מוכחים קלינית ופחות נפוצים בפרקטיקה)

קנאביס רפואי

בנוסף, ישנן גם התערבויות מתקדמות אשר כוללות Nerve block, Nerve stimulation, הזרקה מקומית של בוטוליניום טוקסין, ניורומודולציות, ניורוסטימולציות.

סיכום עקרונות הטיפול בכאב

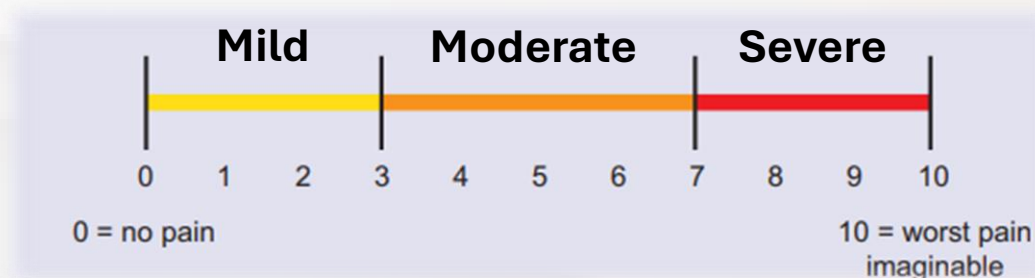
מומלץ לפנות למרפאת כאב ייעודית (עם מטרת על: **החלמה מלאה מהכאב**)

ישנה חשיבות אדירה ל-Multimodal treatment ובעיקר לטיפולים לא פרמקולוגיים.

- פרמקותרפיה - פסיכותרפיה - שיקום תעסוקתי - ריפוי בעיסוק - פיזיותרפיה
- ניתוחים והשתלות של מודולטורים עצביים - היפנוזה - יוגה שיקומית - דיקור סיני - הידרותרפיה
וכל מודלציה אחרת אשר עשויה לעזור למטופל, **להפחית את סבלו ולשפר את איכות חייו ואת תפקודו.**

טיפולים פרמקולוגיים עשויים להקל על סימפטומטיקה, כך שיש טעם לבצע Trial and error.

מומלץ להימנע עד כמה שניתן משימוש ב-Opioids **בכאב כרוני** עקב התמכרות, ריבוי תופעות לוואי, קיבוע תחושת הכאב ואפילו החמרה פרדוקסלית של הכאב.

דגלים אדומים בהערכת כאב- כלומר: מתי להפנות את המקרה לבירור רפואי- #1

- כאב חדש ללא אטיולוגיה ידועה (בעיקר אם הכאב ממושך, ללא פלוקטואציות בעוצמתו ו/ או בעוצמה חריגה, בעיקר בילדים או בקשישים)
- כאב לא אופייני לנורמה במטופל הספציפי, כולל שינוי משמעותי של אופי הכאב ו/או עוצמתו
- תחלואה גופנית משמעותית ברקע
- טראומה אקוטית (בעיקר בתינוקות ובקשישים)
- הופעה ביחד עם דמם לא מוסבר
- הופעה יחד עם סימנים/ סימפטומים נוספים מלבד כאב
- כאב אשר מעיר משינה
- שיבוש במקביל בפעולת איברים נוספים (אי יכולת לשלוט על הסוגרים- עצירות, שלשול, אצירת שתן, השתנה לא רצונית)
- איבוד חדש של תחושה סנסורית

דגלים אדומים בהערכת כאב- כלומר: מתי להפנות את המקרה לבירור רפואי- #2

- תחושת כאב מלווה ב-Constitutional symptoms- כלומר מלווה של חום, צמרמורות, הזעות לילה, חולשה ואנורקסיה (חוסר תיאבון)- כולם או רובם
- ירידה משמעותית במקביל במשקל לאחרונה
- חום מקור לא מוסבר
- מצב של דיכוי חיסוני או זיהום פעיל
- הופעה של תסמינים/ סימפטומים נוירולוגיים חדשים/ החמרה משמעותית
- ממאירות בעבר/ חשד לממאירות נוכחית

EMERGENCY

שירותי מערכת הבריאות לנפגעי פגיעה מינית

04-8359210
בית החולים בני ציון, חיפה
مشفى بني تسيون، حيفا
Bnei Zion Hospital, Haifa

04-7748206
בית החולים הלל יפה, חדרה
مشفى هلل يافة، الخضيرة
Hillel Yaffe Hospital, Hadera

***2329**
בית החולים איכילוב, תל אביב
مستشفى ايخيلوف، تل أبيب
Ichilov Hospital, Tel Aviv

03-5028313
בית החולים וולפסון, חולון
مشفى وولفسون، حولون
Wolfson Hospital, Holon

08-9441531
בית החולים קפלן, רחובות
مستشفى كابلان، رحوفوت
Kaplan Hospital, Rehovot

08-6358011
בית החולים יוספטל, אילת
مشفى يوسفطل، إيلات
Yoseftal Hospital, Eilat

04-6652481
בית החולים פוריה, טבריה
مشفى بوريا طبريا
Poriya Hospital, Tiberias

074-7559049
בית החולים האנגלי, נצרת
المستشفى الانجليزي، الناصرة
The English Hospital,
North - Nazareth

02-6777222
בית החולים הדסה עין כרם, ירושלים
مشفى هداسا عين كارم القدس
Hadassah Ein Kerem, Jerusalem

08-6400462
בית החולים סורוקה, באר שבע
مشفى سوروکا، بئر السبع
Soroka Hospital, Be'er Sheva

הלובי למלחמה באלימות מינית

חדרים אקוטיים

غرف الحالات الحرجة والحساسية

Acute Care Units

מפת חדרים אקוטיים

סוגי סמים עיקריים בתפוצה עולמית (כולל בישראל)

חומרים נרקוטיים/ אופיאידים - Morphine, Oxycodone, Fentanyl, Buprenorphine, הרואין

חומרים מעוררים/ סטימולנטים - קוקאין, אמפטמין/ מתאמפטמין, Methylphenidate (ריטלין, קונצרטה),
גת, קתינונים סינטטיים, MDMA (גם פסיכדלי, אקסטזי, Ecstasy)

חומרים מדכאים - אלכוהול, ברביטורטים, בנזודיאזפינים, GHB (Gamma-hydroxybutyrate) + GBL
(Gamma-butyrolactone) [ליקוויד, סם אונס "קלאסי", ג'ינה], Alpha2 agonist (בבני אדם: Clonidine,
Guanfacine, בבעלי חיים: Xylazine - כינוי: Tranq, Detomidine או Medetomidine למשל) [Pregabalin -
ליריקה]

חומרים מדכאים עשויים לשמש כסמי אונס.

חומרים מעוררי הזיות (Hallucinogens) - LSD (טריפ, אסיד, בולים, קרטונים, הופמן), Ketamine (Special K - תחושת דיסוציאציה, במינונים גבוהים: CNS depression והרדמה), Esketamine (התרופה Spravato),
מסקלין (Mescaline, סן פדרו, קקטוס), PCP (Phencyclidine, אבק מלאכים), פסילוציבין (Psilocybin),
פטריות, פטריות הזיה, פטריות קסם), **איוואסקה** (Ayahuasca).

סוגי סמים עיקריים בתפוצה עולמית (כולל בישראל)

קנבינואידים - מריחואנה / קנאביס - שמות ברחוב: גראס, גאנצ'ה, ג'וינט, ג'אראס, כיף, וויד, פייסל, ירוק/ חום, צינגלה, נאפס.

קנבינואידים סינטטיים (דמוי מרכיב ה-THC) - שמות ברחוב: מיסטר נייס גאי, מבסוטון, מסטולון

סמי פיצוציות בישראל כוללים לרוב קנבינואידים סינטטיים ו/או סטימולנטים סינטטיים.

חומרים נדיפים (Inhalants) -

מדללי ומסירי צבע, מסירי שומן, נוזלי ניקוי, בנזין, נוזלים למילוי מציתים, טיפקס, מרקרים, תרסיסי שיער ודיאודורנט, דבקים, גזים לקירור, גז בישול, גז כיבוי אש, אתר (Ether), כלורופורם, גז צחוק (Nitrous oxide), תרופות מסוג ניטריטים ועוד.

שם מקובל ברחוב: פופרס (לרוב: ניטריטים- הרחבת כלי דם, דופק מהיר, ערפול, עוררות מינית מוגברת).

אילו חומרים פעילים נהוג למצוא בחיצי הרדמה של בעלי חיים?

אילו חומרים פעילים נהוג למצוא בחיצי הרדמה של בעלי חיים?

✓ **תרופות אנטיפסיכוטיות** (נוירולפטיות) - עם מרכיבים אנטידופמינרגיים (D2), אנטיכולינרגיים ו/או אנטיהיסטמינרגיים

✓ **בנזודיאזפינים**

✓ **ברביטורטים**

✓ **אופיאטים**

✓ **Ketamine**

✓ **Alpha2 agonist** (בבני אדם: Clonidine, Guanfacine, בבעלי חיים: Xylazine, Detomidine או Medetomidine למשל)

Tranquillizers

- אילו משפחות עיקריות
זמינות לטיפול במטופל
האגיטטיבי (בני אדם)?

Tranquillizers

אילו משפחות עיקריות זמינות לטיפול במטופל האגיטטיבי, בבני אדם?

Tranquillizers

אילו משפחות עיקריות זמינות לטיפול במטופל האגיטטיבי, בבני אדם?

- תרופות אנטיפסיכוטיות (דור 1, דור 2)
- בנזודיאזפינים
- תרופות אנטיהיסטמינרגיות (Promethazine, Hydroxyzine)
- (במצבים מאוד קשים: מתן **IV Ketamine**)

Tranquillizers

אילו משפחות עיקריות זמינות לטיפול במטופל האגיטטיבי, בבני אדם?

- תרופות אנטיפסיכוטיות (דור 1, דור 2)
 - בנזודיאזפינים
 - תרופות אנטיהיסטמינרגיות (Hydroxyzine, Promethazine)
-

דרכי מתן:

- **PO Tab/ Capsule** - מגוון רחב
- **ODT/ SL** - Olanzapine (Oro-dispersible tablets)
- **Oral solutions/ Syrup** - Risperidone
- **IM** - (Intramuscular) Midazolam, Diazepam, Lorazepam, Haloperidol, Olanzapine, Clotiapine, Ziprasidone, Zuclopenthixol, Promethazine
- **IV** - (Intravenous) Midazolam, Diazepam, Lorazepam, Haloperidol, Clotiapine, Promethazine

קווי טיפול כלליים במטופל האגיטיבי

- כאשר מדובר ב-Mild agitation, ההעדפה היא למתן של PO Tranquillizer, עם עדיפות למתן של סירופ / ODT.
- כאשר מדובר ב-Severe agitation עם חוסר שיתוף פעולה, ההעדפה היא למתן IM (לשריר).
- בדרך כלל, מתן IV (לוריד) פחות מומלץ בשל סיכון מוגבר לתופעות לוואי (כגון דיכוי נשימתי, הארכת QT, Extrapyrimaldal adverse effect)

ניתן ונהוג לשלב טיפולים ממשפחות שונות לקבלת אפקט אדטיבי- משולב

מבוא לקנאביס רפואי

המרצה: ד"ר רון ביתן- רוקח קליני

האגף הפסיכיאטרי, הדסה עין כרם
האוניברסיטה העברית

August 2024

נעים להכיר... "הספר הירוק" של משרד הבריאות- נוהל 154 (עדכון אחרון: מאי 2019)

חוזר המשנה למנהל הכללי

משרד הבריאות

קנביס רפואי

חוברת מידע ומדריך רפואי

נעים להכיר... נוהל 106 של משרד הבריאות (עדכון אחרון: ינואר 2024)

חטיבת כלכלה, רגולציה וחדשנות חוזר היחידה לקנביס רפואי (יק"ר)			 משרד הבריאות נשים בריאות שווה
רישיונות ומרשמים לשימוש במוצרי קנביס			
תאריך: מרץ 2013	מספר הנוהל: 106	עדכון 7: ינואר 2024	עמוד 1 מתוך 14

"קנביס אינו תרופה, אינו רשום כתרופה, ויעילותו ובטיחותו בשימוש למטרות רפואיות טרם הוכחו.

יחד עם זאת קיימות עדויות לכך שקנביס עשוי לסייע לחולים הסובלים ממצבים רפואיים מסוימים, ולהקל על סבלם."

שני נהלים אלו, פועל יוצא של יחידת היק"ר (יחידה לקנאביס רפואי) של משרד הבריאות, מהווים חלק משמעותי מ-"רפורמת הקנאביס", בהתאם להנחיות המחוקקים.

הכשרה נדרשת למען קבלת אישור אישי לניפוק קנאביס רפואי בבית מרקחת

רוקח אשר סיים את לימודי תואר הבוגר שלו ברוקחות לא יכול לנפק כיום קנאביס רפואי במידה ולא עבר הכשרה ייעודית ממוסד שמוכר לצורך זאת ע"י משרד הבריאות הישראלי.

בנוסף, על הרוקח לעבור בהצלחה בחינה באותו המוסד בהקשר לתכני ההכשרה שעבר.

התוכנית זמינה במספר מוסדות ברחבי הארץ כולל במדור ללימודי המשך של בית הספר לרוקחות באוניברסיטה העברית.

4.7.7. המסירה בפועל של מוצרי הקנביס תיעשה ע"י רוקח אשר עמד בהצלחה בהכשרה מקצועית מאושרת ע"י היק"ר לתחום הקנביס, באחד מהמוסדות האקדמיים.

בית הספר לרוקחות
הפקולטה לרפואה

English

אודותמידע שימושיתוכניות לימודיםלימודי המשךמחקר יחידת ציוד מכון למדעי תרופה

דף הבית <

קורס קנביס רפואי 2024

מדור ללימודי המשך

קורס קנביס רפואי

הקורס בשיתוף המרכז הבינתחומי לחקר קנביסאידים של האוניברסיטה העברית והיחידה לקנביס רפואי (יק"ר) של משרד הבריאות, הינו קורס ההכשרה החלוץ והמוביל לרוקחים.

תכני הקורס מבוססים על תכנית ההכשרה הלאומית לרופאים של משרד הבריאות למתן טיפול באמצעות קנביס רפואי Medical Grade.

נשאים עיקריים

הדרך למדיקליזציה, הספר הירוק, מחקרים בעבר ובהווה, חוק ומשפט, בוטיקה, פרמקולוגיה ופירמקוקינטיקה של מוצרי קנביס, סטנדרטים לגידול, יצור, הפצה ואבטחה, תופעות לוואי, אינטרקציות, התמכרות, התאמת סוג הטיפול והמינון למטופל, ההתנהלות בבית המרקחת, הדרכת החולה, מערכת המחשוב, ייצוא וייבוא ועוד.

קורס בריאות האשה 2024

קורס מרשם רוקח 2024

קורס קנביס רפואי 2024

תגובות בין-תרופתיות 2024

קנאביס רפואי במרשם רופא !

בעבר, מתן של תכשיר קנאביס רפואי היה דרך רישיון שאושר ע"י יחידת היק"ר במשרד הבריאות.

כיום עברה רפורמה נוספת בתחום אשר מאפשר קבלה של תכשיר קנאביס רפואי דרך מרשם רופא בלבד עבור מרבית ההתוויות הרשומות עבור קנאביס רפואי בארץ.

חדשות • בריאות

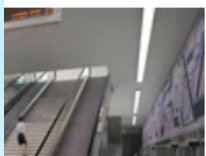
לראשונה בישראל: קנאביס רפואי במרשם רופא בלבד — ולא על בסיס רישיון

רפורמה שתיכנס לתוקף ביום ראשון תאפשר לחולים בסרטן, בפרקינסון, בטרשת נפוצה ואחרים לקבל מרשם לקנאביס, במקום הליך מסורבל ויקר לקבלת רישיון ■ הסובלים מכאב כרוני ומחלות פסיכיאטריות נותרו בחוץ: "זה אבסורד שצריך רישיון להיות מסוגל לתפקד" ■ שאלות ותשובות

קריאת זן שמירה

27

הכתבות ה

עדי כהן

התראות במייל

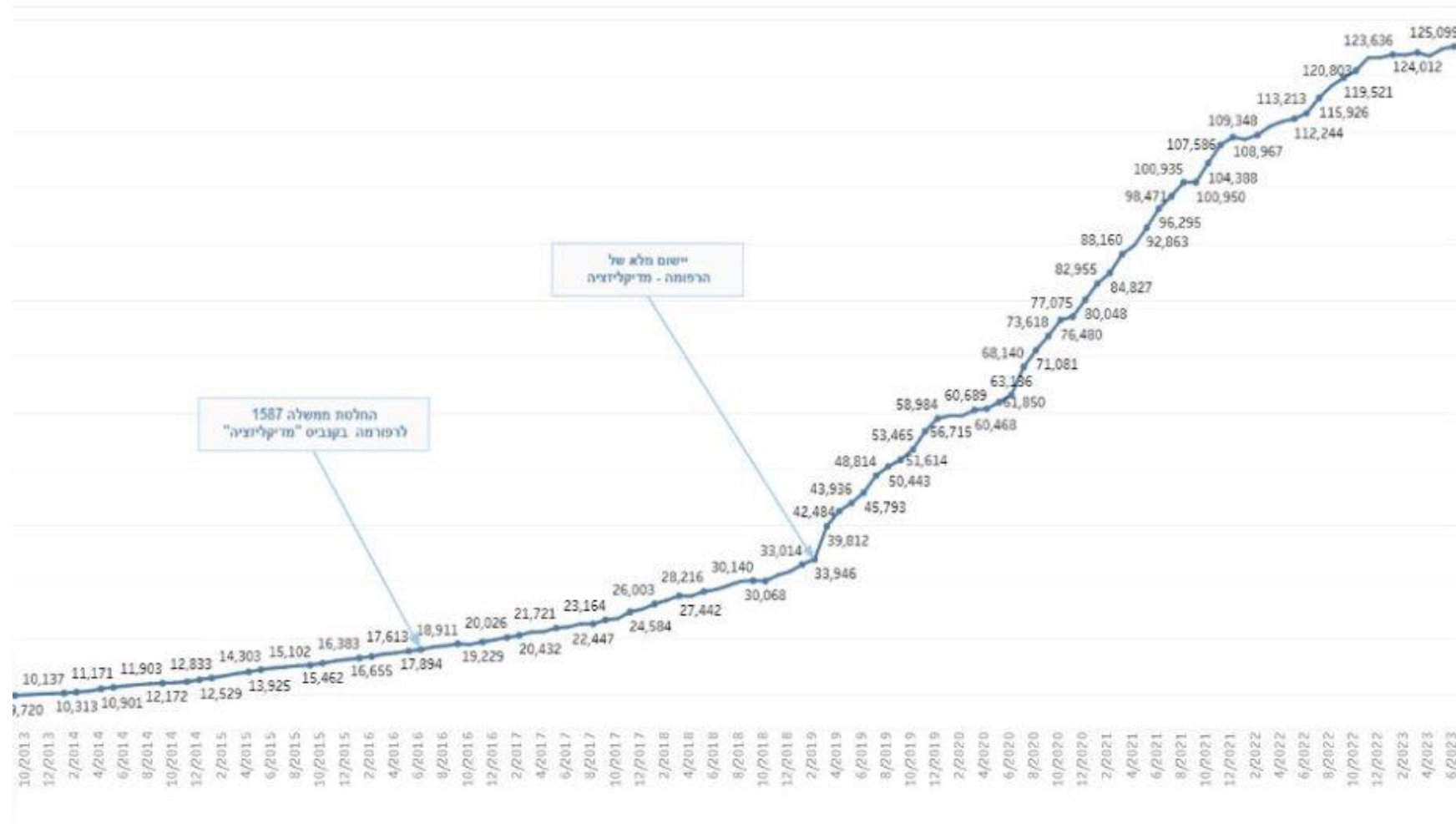
27 במרץ 2024

רישיונות קנאביס רפואי עד יוני 2023

מגמות ברישיונות פעילים

תכולת צמח הקנאביס

פיטו-קנבינואידים פעילים עיקריים בצמח הקנאביס (מצטברים בעיקר באזור התפרחת):

THC = Tetrahydrocannabinol - החומר הפעיל הפסיכואקטיבי העיקרי בצמח הקנאביס.

CBD = Cannabidiol - החומר הפעיל השני בשכיחותו בצמח הקנאביס. ללא השפעה פסיכואקטיבית.

קנבינואידים נוספים:

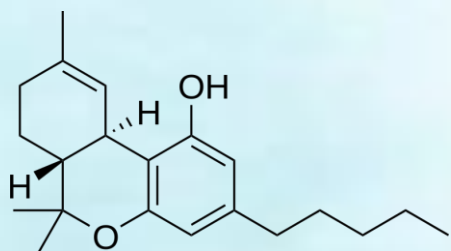
Cannabinol - CBN

Tetrahydrocannabivarin - THCV

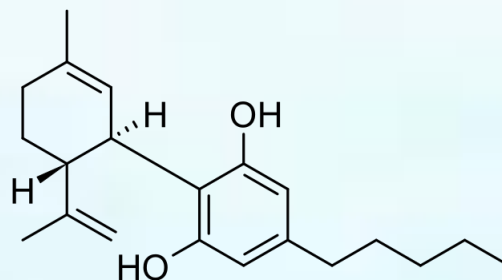
Cannabigerol - CBG

Cannabichromene - CBC

וכל וכל וכל

THC

CBD

הצמח מכיל גם חומרים נוספים כמו טרפנואידים ופלבנואידים (Entourage effect)

אתר פעולה אנדוגני: רצפטורי CB1 ו-CB2 (GPCR-Gi) ורצפטורים נוספים

** אנדוקנבינואידים: Anandamide, 2-AG, קנבינואידים סינטטיים: Dronabinol, Nabilone (Canemes) למטרות CINV

השפעות שמיוחסות ל-THC:

- השפעה פסיכואקטיבית (תחושת אופוריה, "היי" / "סוטול"), שינוי תפיסה חזותי/ שמיעתי
- תחושתיות מוגברת/ חשקים מיניים מוגברים
- אלחוש
- נוגד רעד
- נוגד בחילות
- מעודד תיאבון
- אנטי-דלקתי
- רגיעה (מעורר חרדה בחלק מהמשתמשים)

השפעות שמיוחסות ל-CBD:

- נוגד פעילות פסיכואקטיבית (מפחית השפעה של THC)
- נוגד חרדה (Anxiolytic)
- נוגד רעד
- נוגד דלקת
- פעילות נירופרוטקטיבית (הפחתה של פרכוסים)

דרכי מתן של קנאביס רפואי

✓ תפוחות קנאביס מיובשות- מיועדות לעישון (כסיגריות) או אידוי

✓ מיצוי שמן קנאביס (מהול בשמן)- למתן תת לשוני

- מתן תת לשוני כביכול אמור לאפשר ספיגה סיסטמית ישירה מרקמת המוקוזה בפה ללא מעבר בתהליכי הפירוק במעי ובכבד

התוויות נגד של קנאביס רפואי

- פסיכოזה פעילה
- מצב פסיכוטי בעבר
- הפרעה חרדתית משמעותית/ נשנית
- היסטוריה של התמכרות או שימוש לרעה בסמים
- תורשה פסיכיאטרית משמעותית בקרוב משפחה מדרגה ראשונה
- היריון והנקה
- אי ספיקת לב חמורה ולא מאוזנת (אלא באישור קרדיולוג)

תופעות לוואי של קנאביס (הספר הירוק, Sativex)

- תופעות לוואי הקשורות בדרך המתן (תופעות לוואי בריאות, אף, חלל הפה, מערכת העיכול).
 - כאבי ראש, סחרחורת, עייפות, טשטוש ראייה, שינוי במידת הישנוניות, אדמומיות בעיניים, טכיקרדיה, ירידת לחץ דם, תיאבון מוגבר (ירידה בתיאבון), כאבי בטן, יובש בפה ובעיניים, תיתכן ירידה ברמות הגלוקוז בדם.
 - אופוריה, דיסאוריינטציה, פגיעה בזיכרון (בטווח הקצר), פגיעה בריכוז, שינוי בתפיסת הזמן והמרחב, פגיעה בקואורדינציה, דיסוציאציה.
- במינונים גבוהים/ חלק מהמטופלים: פסיכוזה, חרדה, הלוצינציות ואולי גם אובדנות ומאניה.

ישנה הסתגלות לתופעות הלוואי ברוב המטופלים תוך מספר ימי שימוש.

תופעות לוואי של מרכיב ה-CBD (Epidiolex):

עלייה באנזימי כבד (ALT/ AST), ירידה בתיאבון, ירידת משקל, תופעות לוואי במערכת העיכול [נפיחות, שלשול, בחילה], ישנוניות, חולשה, עייפות, עצבנות, פריחה, **דיכוי קל של מערכת החיסון**

אינטראקציות של קנאביס- דוגמאות כלליות

תרופות היפוגליקמיות= הורדת סוכר (Hypoglycemic drugs) - ירידה אדטיבית של ערכי גלוקוז בדם

תרופות להורדת לחץ דם (Antihypertensives) - ירידה אדטיבית= משולבת של לחץ הדם,
Rebound tachycardia ,Orthostatic hypotension

תרופות סימפטומימטיות (אמפטמינים, Pseudoephedrine ,Methylphenidate) - טכיקרדיה= דופק מהיר

תרופות עם אפקט מרפה שרירים (כולל בנזודיאזפינים, Baclofen -Baclosal ,Orphenadrine -Muscol) -
חולשת שרירים, סיכון מוגבר לנפילות

**תרופות עם אפקט אנטיכולינרגי (TCAs, Paroxetine, חלק מהאנטיפסיכוטים, חלק מהאנטיהיסטמינים
מדור ראשון, Biperiden -Dekinet ,Trihexylphenidyl -Partane)** - סדציה, סחרחורת, יובש מוגבר
בריריות (פה ועיניים), טכיקרדיה, בלבול/ דליריום, סיכון מוגבר לנפילות

תרופות מדכאות CNS (מערכת העצבים המרכזית) - דיכוי CNS אדטיבי, סדציה, טשטוש ראייה,
סחרחורת, בלבול/ דליריום, סיכון מוגבר לנפילות

Valproate (נוגד פרכוס, שם מסחרי: דפלפט) - עלייה אדטיבית באנזימי כבד

תכשירי קנאביס אשר זמינים כיום כתרופות מרשם רגילות

אפידיולקס (Epidiolax) - זהו שמן **Cannabidiol (CBD)** למתן פומי

התוויה מאושרת במדינת ישראל: חלק מטיפול משולב במצבים של **הפרעות פרכוסיות קשות בילדים מעל גיל שנה:**

- Lennox-Gastaut syndrome
- Dravet syndrome
- Tuberous sclerosis comple

סטיבקס (Sativex) - זהו ספריי אשר מיועד להתזה בחלל הפה אשר מכיל בתוכו שילוב של **CBD** ו-**THC** ביחס של כ-1:1

התוויה מאושרת במדינת ישראל: **הקלה על ספסטיות (Spasticity) בעוצמה בינונית עד חמורה בטרשת נפוצה (Multiple sclerosis)** אשר לא הגיבה במידה מספקת להתערבויות פרמקולוגיות אחרות.

התוויות של קנאביס רפואי (לפי נוהל 106) - #1

✓ **חולים אונקולוגיים** - הקלה על כאב, בחילות, הקאות, חוסר תיאבון, כחקציה, ירידה במשקל

✓ **מטופלי קרוהן וכוליטיס כיבית** אשר אינם מאוזנים ע"י DMARDs, הקלה על כאב ודלקתיות מוגברת

✓ **Chronic neuropathic pain עמיד לטיפול תרופתי**

✓ **מטופלים עם HIV** - הקלה על בחילות, חוסר תיאבון, כחקציה, ירידה במשקל

✓ **Multiple sclerosis** (טרשת נפוצה) עם **ספסטייות** קשה (Spasticity)

✓ **מטופלי פרקינסון** אשר סובלים מכאב (כאב כרוני או כאב עקב Rigidity)

✓ **מטופלים עם תסמונת טורט בלתי מאוזנת** עם הפרעה משמעותית בתפקוד היומיומי שלהם

✓ **מטופלים עם אפילפסיה קשה**, בלתי נשלטת, עמידה לטיפול תרופתי, עם פגיעה משמעותית בתפקוד היומיומי

✓ **מטופלים סופניים כחלק מטיפול פליאטיבי** תומך סוף חיים (צפי תוחלת חיים של פחות מחצי שנה)

התוויות של קנאביס רפואי (לפי נוהל 106) - #2

✓ מטופלים עם **PTSD** מוכחת ועמידה לטיפול תרופתי

✓ הפרעות התנהגות קשות אשר מקושרות עם ספקטרום האוטיזם לאחר כישלון טיפולי קודם- אי שקט קשה מאוד, אירועי בכי וצרחות יומיים וממושכים, התפרצויות קשות, פגיעה עצמית

✓ הפרעות התנהגות קשות כחלק מדמנציה

✓ מקרים חריגים נוספים- למשל **פיברומיאלגיה**

המלצות למתן קנאביס רפואי בילדים

נכתב על-ידי:

ד"ר אפרת רחל
ד"ר ארן עדי
פרופ' בן זאב ברוריה
פרופ' ברקוביץ מתי
גב' חזן אריאלה
פרופ' כהן אבנר
ד"ר לוין דרור
ד"ר סטור אורית
ד"ר סטוקי דניאל
ד"ר קרונפלד נירית
ד"ר שניר טל

בשם:

האיגוד הישראלי לרפואת ילדים
האיגוד הישראלי לפרמקולוגיה קלינית

יולי 2022

ההסתדרות הרפואית בישראל
המכון לאיכות ברפואה

שימוש בקנאביס לטיפול בכאב

הוכן על-ידי:

ד"ר סילביו בריל
פרופ' אילון איזנברג

בשם:

האגודה הישראלית לכאב
החברה הישראלית לרפואת התמכרויות (אילס"ם)
האיגוד הישראלי לפרמקולוגיה קלינית
החברה הישראלית לטוקסיקולוגיה
האיגוד הנירולוגי בישראל
האיגוד הישראלי לנירולוגיה של הילד ולהתפתחותו (אינ"ה)
איגוד רופאי המשפחה בישראל
האיגוד הישראלי לפסיכיאטריה של הילד והמתבגר

ינואר 2023

ההסתדרות הרפואית בישראל
המכון לאיכות ברפואה

הסכנות בחשיפת ילדים לקנאביס

נכתב על-ידי:

ד"ר אופיר לבון
ד"ר דניאלה אור
פרופ' צחי גרוסמן
פרופ' ערן קוצר

בשם:

החברה הישראלית לטוקסיקולוגיה
האיגוד הישראלי לרפואת ילדים
ארגון 'בטרם' לבטיחות ילדים
החברה הישראלית לרפואת מתבגרים

אפריל 2022

ההסתדרות הרפואית בישראל
המכון לאיכות ברפואה

תרופות שנמצאות בשימוש בתחום הפסיכיאטרי

1. **תרופות אנטיפסיכוטיות** (Antipsychotic, תרופות נוירולפטיות, Neuroleptic)
2. **נוגדי דיכאון** (Antidepressants) - SSRIs, SNRIs, DNRI, NRIs, Atypical, TCAs, MOA inhibitors
3. **מייצבי מצב רוח** (Mood stabilizers, Lithium, נוגדי פרכוס, Antiseizure drugs, Anti-manic)
4. **נוגדי חרדה** (Anxiolytics - Buspirone, בנזודיאזפינים, Hydroxyzine) [Promethazine - **חומר הרגעה** / **Tranquilizer**]
5. תרופות לטיפול בדמנציה (מעכבי אצטילכולין אסטרז, מעכבי NMDA, Anti-amyloid beta)
6. **תרופות לטיפול ב-ADD /ADHD** (Methylphenidate, אמפטמינים, Atomoxetine (NRI), Clonidine)
7. **תרופות להתמודדות עם התמכרויות לחומרים/ גמילה**
8. תרופות להתמודדות עם פאראפיליה/ Impulse disorder
9. תרופות לטיפול ב-Sleep-wake disorders (Modafinil - נרקולפסיה)
10. תרופות להתמודדות עם תפקוד מיני פגום (Sextual dysfunction - PDE5 inhibitor, Flibanserin)
11. **ולא פחות חשוב מכך: תרופות לטיפול בתופעות לוואי!!!** (תרופות אנטיכולינרגיות, Antihypertensive (כולל חוסמי בטא), Antidiabetic drugs, VMAT 2 inhibitors, PDE5 inhibitors וכו'...)

ותודה ענקית לכם!

